

Μέλη του Συνασπισμού για την Απελευθέρωση από το Χρέος (FDC) διαδηλώνουν στα κεντρικά γραφεία της Αναπτυξιακής Ασιατικής Τράπεζας στη Μανίλα των Φιλιππίνων, διεκδικώντας την παύση του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων της τράπεζας, υπό τον τίτλο Μακροπρόθεσμο Στρατηγικό Πλαίσιο 2008 – 2020.

περιεχόμενα

editorial

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Κώστας Αθανασίου - Η σχέση κινημάτων και κυβέρνησης στη Λατινική Αμερική δεν είναι μονοσήμαντη

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Εκτη Ετήσια Διάλεξη στη Μνήμη του Νίκου Πουλιαντζά

2. «Οικολογία και κρίση» στη Θεσσαλονίκη: η σχέση της Αριστεράς με την ανάπτυξη

3. Το transform! στη συνάντηση της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΚΕΑ

4. Συνεδρίαση του Δ.Σ. του transform!

5. Η τοπική αυτοδιοίκηση ως ανάχωμα στην κατεδάφιση του κοινωνικού κράτους και στην εκποίηση των δημόσιων αγαθών

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ο Πουλιαντζάς σήμερα

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

1. Η απειλή των ιδιωτικοποιήσεων. Στρατηγικές για την υπεράσπιση των δημόσιων αγαθών

2. Τρίτη εκδήλωση με θέμα «Οικολογία και κρίση» στη Θεσσαλονίκη

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

editorial

Τον πρώτο μήνα του νέου χρόνου σφράγισε η προσπάθεια της κυβέρνησης να αποφύγει την πολιτική αντιπαράθεση για τις κοινωνικές επιπτώσεις της πολιτικής της, με στόχο την απομάκρυνση των πολιτών/ψηφοφόρων αφ'ενός από τον ΣΥΡΙΖΑ και αφ'ετέρου από τη ναζιστική Χρυσή Αυγή. Έτσι, με τη βοήθεια των διαπλεκόμενων ΜΜΕ και της κρατικής τηλεόρασης, το Μέγαρο Μαξίμου επιδίωξε και εν πολλοίς κατάφερε να επικεντρώσει τη δημόσια συζήτηση σε διάφορα άλλα θέματα, όπως: α) στην δήθεν επιθυμία «κάθαρσης» της πολιτικής ζωής με την παραπομπή του Γιώργου Παπακωνσταντίνου, αλλά όχι του Ευάγγελου Βενιζέλου, στην Προανακριτική Επιτροπή της Βουλής για τη λίστα Λαγκάρντ, β) στην πάταξη της λεγόμενης «ανομίας», που αρχίζει από τις δυναμικές εκδηλώσεις διαμαρτυρίας κατά των μέτρων του μνημονίου και τη βίλα Αμαλίας και φτάνει μέχρι την τρομοκρατική ενέργεια στο Mall και, κυρίως, γ) στην αδυναμία του ΣΥΡΙΖΑ να κυβερνήσει τη χώρα λόγω των διαφορετικών απόψεων που υπάρχουν στο εσωτερικό του, οι οποίες σε μεγάλο βαθμό κατασκευάζονται από ένα επιτελείο της Ρηγίλλης καθοδηγούμενο από ακραίους κύκλους της ΝΔ, το οποίο χρησιμοποιεί συστηματικά μια γκεμπελικού τύπου προπαγάνδα.

Στην προσπάθεια φθοράς του κόμματος της αξιωματικής

αντιπολίτευσης, το προαναφερθέν επικοινωνιακό επιτελείο αποφάσισε να αξιοποιήσει ακόμα και τις πρόσφατες επισκέψεις του προέδρου και στελεχών του ΣΥΡΙΖΑ στη Γερμανία και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Προκειμένου, μάλιστα, να ενισχύσει την προαναφερθείσα προπαγάνδα εφηύρε τη διάκριση μεταξύ ΣΥΡΙΖΑ «εσωτερικού», στον οποίο υποτίθεται ότι επικρατούν ακραίες αριστεριστικές, αναρχικές ή ακόμα και φιλοτρομοκρατικές απόψεις, και ΣΥΡΙΖΑ «εξωτερικού» ο οποίος, διά του προέδρου και του στενού επιτελείου του, αποδέχεται αργά αλλά σταθερά την αδήριτη πραγματικότητα του μνημονίου. Να σημειωθεί ότι αυτή δεν περιλαμβάνει το ταξίδι που έκανε ο Αλέξης Τσίπρας και άλλα στελέχη στη Βραζιλία και την Αργεντινή το Δεκέμβριο. Τότε, ο ΣΥΡΙΖΑ υποτίθεται πως ήταν στο σύνολό του υπέρ της δραχμής και κατά της ΕΕ.

Η Λατινική Αμερική είναι, από τις αρχές της δεκαετίας του 2000 μέχρι σήμερα, ένα εργαστήριο πρωτοποριακών ιδεών και πολιτικών/κινηματικών πρακτικών, που τράβηξε το ενδιαφέρον του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς και του δικτύου transform! Συμμετέχοντας εξ αρχής στο αντιπαγκοσμιοποιητικό κίνημα, ήμασταν παρόντες σε όλα τα Παγκόσμια Κοινωνικά Φόρουμ που έγιναν σ' αυτή την ήπειρο (τρεις φορές στη Βραζιλία, μία στη Βενεζουέλα), όπου διοργανώσαμε σεμινάρια σε συνεργασία με άλλους φορείς και ήρθαμε σε επαφή με μεγάλο αριθμό διανοουμένων, πολιτικών κομμάτων και κοινωνικών κινήματων. Από τη Βραζιλία και

ιδιαίτερα από το Πόρτο Αλέγκρε άντλησε το ΙΝΠ το ενδιαφέρον του για τον Συμμετοχικό Προϋπολογισμό, τον οποίο προσπάθησε να προωθήσει σε διάφορους δήμους της χώρας μας, δυστυχώς χωρίς ιδιαίτερη επιτυχία. Στη Βενεζουέλα συμμετείχαμε για πρώτη φορά σε συζητήσεις για το Σοσιαλισμό του 21ου αιώνα, τις οποίες συνεχίσαμε αργότερα και στη χώρα μας με διανοούμενους όπως ο *Μάικλ Λίμποβιτς* και η *Μάρτα Χάρνεκερ*.

Για όλους τους παραπάνω λόγους, η επίσκεψη τον περασμένο Δεκέμβριο της αντιπροσωπείας του ΣΥΡΙΖΑ στη Βραζιλία και την Αργεντινή όχι μόνο δεν μπορούσε να μας αφήσει αδιάφορους, αλλά αντίθετα κέντρισε το ενδιαφέρον μας για τις εμπειρίες που αποκόμισαν οι σύντροφοί μας, οι οποίες θα μπορούσαν ενδεχομένως να ανοίξουν στο εγγύς μέλλον νέα πεδία ερευνητικών και άλλων συνεργασιών. Αυτός είναι ο λόγος που αποφασίσαμε να περιλάβουμε στο παρόν Δελτίο συνέντευξη του συντονιστή της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ *Κώστα Αθανασίου*, ο οποίος μετείχε στην ελληνική αποστολή. Στη συζήτησή του με τη *Δώρα Κοτσακά*, ο *Αθανασίου* απορρίπτει την άποψη ότι υπάρχει ένα λατινοαμερικανικό «μοντέλο» διακυβέρνησης, αναφέρεται συνοπτικά και με κριτική διάθεση στα επιτεύγματα, τις αντιφάσεις και τα λάθη των κυβερνήσεων χωρών της περιοχής, καθώς και στις σχέσεις, συγκρουσιακές μερικές φορές, των προοδευτικών και αριστερών κομμάτων με τα κοινωνικά κινήματα.

Το Κόμμα της Ευρωπαϊκής Αριστεράς (ΚΕΑ) και γενικότερα τα κόμματα της ριζοσπαστικής αριστεράς στην Ευρώπη, καθώς και τα πολιτικά τους ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένων του transform! και του ΙΝΠ, οφείλουν να διευρύνουν τον διάλογο με τους αντίστοιχους φορείς στις χώρες της Λατινικής Αμερικής για την ανταλλαγή θεωρητικών επεξεργασιών και πολιτικο-κοινωνικών εμπειριών προς αμοιβαίο όφελος.

Το ΚΕΑ δείχνει πράγματι ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις σχέσεις με την Αριστερά της Λατινικής Αμερικής, συνεργαζόμενο στενά με το Φόρουμ του Σάο Πάολο, το οποίο, παρεμπιπτόντως είχε καθοριστικό ρόλο στη διοργάνωση της επίσκεψης και των επαφών της αντιπροσωπείας του ΣΥΡΙΖΑ στη Βραζιλία και την Αργεντινή. Εμπρακτη απόδειξη αυτού του ενδιαφέροντος αποτελεί η παρουσίαση από τον *Αλέξη Τσίπρα* των αποτελεσμάτων της προαναφερθείσας επίσκεψης στη Βραζιλία και την Αργεντινή κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΚΕΑ, που έγινε στο Βερολίνο στις 11 και 12 Ιανουαρίου. Σε σχέση πάντα με τη Λατινική Αμερική, η Εκτελεστική Επιτροπή ασχολήθηκε επίσης με τις εξελίξεις στη Βενεζουέλα και την Κολομβία. Στα «Νέα από την Ευρωπαϊκή Αριστερά», που επιμελείται ο *Γιάννης Μπουρνούς*, αναφέρονται όλα τα θέματα που απασχόλησαν αυτή τη διεθνή συνάντηση, στα οποία περιλαμβάνεται και η πρώτη συζήτηση του σχεδίου πολιτικής διακήρυξης το οποίο θα παρουσιαστεί

στο 4ο συνέδριο του ΚΕΑ, που θα γίνει στη Μαδρίτη στις 13-15 Δεκεμβρίου 2013. Να σημειωθεί ότι μεταξύ εκείνων που παραβρέθηκαν στη συνάντηση του Βερολίνου υπήρξε και αντιπροσωπεία του transform! το οποίο, όπως αναφέρεται στο Δελτίο μας, μετέχει στην επιτροπή θέσεων του συνεδρίου του ΚΕΑ καθώς και στην ομάδα που θα προετοιμάσει το επόμενο Θερινό Πανεπιστήμιο, που θα διεξαχθεί τον προσεχή Ιούλιο στην Πορτογαλία ή τη Γαλλία.

Τα Νέα από την Ευρωπαϊκή Αριστερά περιλαμβάνουν και τρεις ενδιαφέρουσες ειδήσεις για το συνέδριο του Κόμματος της Ενωμένης Αριστεράς Ισπανίας, τις ιταλικές εξελίξεις και τις εκλογές στην Κάτω Σαξονία. Συγγραφείς αυτών των κειμένων και άρα ad hoc συνεργάτες του παρόντος Δελτίου είναι οι Νίκος Καραντιλιόν και Χάρις Τριανταφυλλίδου, τους οποίους ευχαριστούμε.

Η ιδιωτικοποίηση των δημόσιων αγαθών και γενικώς της δημόσιας περιουσίας αποτελεί βασικό άξονα της κυβερνητικής πολιτικής στο πλαίσιο της εφαρμογής των μνημονίων. Λίγο πριν κυκλοφορήσει το παρόν τεύχος του Ενημερωτικού Δελτίου, ανακοινώθηκε μεταξύ άλλων η απόφαση παραχώρησης σε ιδιωτικές εταιρείες νερού του 51% των μετοχών της Εταιρείας Υδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης (ΕΥΑΘ), προφανώς σε συμμόρφωση της πρόσφατης προτροπής της επικεφαλής του ΔΝΤ Κριστίν Λαγκάρντ «ιδιωτικοποιήστε ό,τι μπορεί να ιδιωτικοποιηθεί».

Λόγω των σοβαρών επιπτώσεων που έχουν οι ιδιωτικοποιήσεις σε ευρείς τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, το ΙΝΠ έχει αποφασίσει να ασχοληθεί συστηματικά με τις ιδεολογικές, πολιτικές και προγραμματικές πτυχές τους, με στόχο την ενίσχυση της αντίστασης σ' αυτές αλλά και τη συμβολή στην επεξεργασία εναλλακτικών προτάσεων. Σ' αυτό το πλαίσιο, έχει ήδη πραγματοποιηθεί δημόσια εκδήλωση στην Καλλιθέα σε συνεργασία με την τοπική Δημοτική Κίνηση Πολιτών Καλλιθέας, στην οποία μίλησαν οι Σταύρος Λιάπης, Θωμάς Μπιζάς και Ελένη Πορτάλιου (βλ. 11ο Ενημερωτικό Δελτίο). Στο σημερινό τεύχος δημοσιεύεται η ομιλία σ' αυτή την εκδήλωση της Ελένης Πορτάλιου, ενώ αναγγέλλεται και η πραγματοποίηση εκδήλωσης με συμμετοχή της Νάντιας Βαλαβάνη, βουλευτή του ΣΥΡΙΖΑ και της Χίλαρυ Γουέινραϊτ, αρχισυντάκτριας του βρετανικού ριζοσπαστικού περιοδικού «Red Pepper» και ερευνήτριας του γνωστού ερευνητικού ιδρύματος Transnational Institute-TNI (Διεθνικό Ινστιτούτο) του Αμστερνταμ, η οποία έχει μεγάλη εμπειρία και σημαντικό συγγραφικό έργο στο θέμα των ιδιωτικοποιήσεων σε διάφορες χώρες. Κατά την παραμονή της στην Ελλάδα, η Γουέινραϊτ θα έχει επαφές με διάφορους κοινωνικούς, συνδικαλιστικούς και πολιτικούς φορείς για τις οποίες θα σας ενημερώσουμε σε επόμενα Δελτία μας.

Το τελευταίο διάστημα έχει επανέλθει στο προσκήνιο η συζήτηση για το ζήτημα της αποανάπτυξης,

που για πρώτη φορά απασχόλησε τον δημόσιο λόγο στις αρχές της δεκαετίας του 1970, όταν τα οικολογικά κινήματα και κόμματα έκαναν την πρώτη δυναμική εμφάνισή τους σε ορισμένες δυτικοευρωπαϊκές χώρες. Ο προβληματισμός για το συγκεκριμένο ζήτημα αναπτύχθηκε στην εκδήλωση με τίτλο «Η σχέση της Αριστεράς με την αποανάπτυξη», που διοργάνωσε στη Θεσσαλονίκη ο τοπικός Ομιλος Φίλων του Ινστιτούτου Πουλαντζά στο πλαίσιο σειράς δημόσιων σεμιναρίων που φέρουν τον γενικό τίτλο «Οικολογία και κρίση». Ομιλητές στη συγκεκριμένη συζήτηση, την οποία παρουσιάζει στο Δελτίο η *Νατάσα Αναστασιάδου*, ήταν ο *Γιώργος Καλλής*, καθηγητής περιβαλλοντολογίας στο Αυτόνομο Πανεπιστήμιο της Βαρκελώνης και ο *Τάσος Χοβαρδάς*, επισκέπτης λέκτορας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Στο παρόν 12ο Ενημερωτικό Δελτίο περιλαμβάνεται σημείωμα της *Ελενας Παπαδοπούλου* για τη συζήτηση που έγινε κατά την τελευταία συνεδρίαση του Δ.Σ. του transform! που πραγματοποιήθηκε στη Βιέννη στις 16 και 17 Ιανουαρίου, καθώς και για όσα αποφασίστηκαν εκεί σε σχέση με τις δραστηριότητες του δικτύου κατά το τρέχον έτος.

Κλείνουμε γι' αυτό τον μήνα με μια συνοπτική παρουσίαση του βιβλίου Ο Πουλαντζάς σήμερα, που κυκλοφόρησε τον Δεκέμβριο από τις εκδόσεις Νήσος, από τον *Σωτήρη Κοσκολέτο*, νέο μέλος της Συντακτικής Επιτροπής τον οποίο καλωσορίζουμε στην παρέα μας.

Χ.Γο.

Συντακτική ομάδα: Χάρης Γολέμης, Σωτήρης Κοσκολέτος, Δώρα Κοτσακά, Λουδοβίκος Κωτσονόπουλος, Βαγγία Λυσικάτου, Γιάννης Μπουρνούς, Σταύρος Παναγιωτίδης, Παναγιώτης Πάντος, Έλενα Παπαδοπούλου, Στέλιος Φωτεινόπουλος

Η σχέση κινημάτων και κυβέρνησης στη Λατινική Αμερική δεν είναι μονοσήμαντη

Κώστας Αθανασίου, συντονιστής της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ - ΕΚΜ

Το μοντέλο διακυβέρνησης που συγκροτείται σε ορισμένες χώρες της Λατινικής Αμερικής έχει περιγραφεί ως «μετα-νεοφιλελεύθερο». Ποια είναι τα κυρίαρχα χαρακτηριστικά του και ποιες οι σημαντικότερες διαφορές μεταξύ χωρών όπως η Αργεντινή και Βραζιλία;

Θα πρέπει, αρχικά, να προσπαθήσουμε να αποφύγουμε ένα λάθος που γίνεται πολύ συχνά όταν μιλάμε για τις χώρες της Λατινικής Αμερικής με «αριστερές» ή «προοδευτικές» κυβερνήσεις, όπως συνήθως αποκαλούνται. Στις χώρες αυτές δεν υπάρχει κάποιο γενικό «μοντέλο», κάποιες κατευθυντήριες γραμμές δηλαδή που ακολουθούνται σε πάνω από μία χώρες. Κάθε χώρα έχει τα δικά της δεδομένα και δεν υπάρχουν δύο χώρες που να μοιράζονται ένα κοινό μοντέλο, ανεξάρτητα του αν υπάρχουν ορισμένα κοινά στοιχεία στην πολιτική τους. Η Βενεζουέλα, το Εκουαδόρ, η Βολιβία, η Βραζιλία, η Ουρουγουάη, η

Αργεντινή, η Παραγουάη μέχρι πρότινος διαμορφώνουν το δικό της πλαίσιο η καθεμιά, που συχνά είναι πάρα πολύ διαφορετικό από των υπολοίπων. Είναι σαφές ότι υπάρχει τεράστια απόσταση ανάμεσα στην πολιτική που εφαρμόζεται στη Βραζιλία ή την Ουρουγουάη με εκείνη, π.χ., της Βενεζουέλας ή της Βολιβίας. Μάλιστα, θα έλεγα ότι ο όρος «μοντέλο» δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ούτε με την έννοια του αυστηρού πλαισίου που ακολουθείται σε μία και μόνη χώρα, μιας και οι εφαρμοζόμενες πολιτικές διαμορφώνονται, εξελίσσονται, ανατρέπονται, διορθώνονται, αλλάζουν μέσα στο χρόνο.

Αναζητώντας κοινά στοιχεία στις πολιτικές που εφαρμόζονται σε αυτές τις χώρες, θα υπογράμμισα: (α) την αντιιμπεριαλιστική ρητορική, που –ενίοτε ή συχνά, ανάλογα με τη χώρα– συνοδεύεται από απτές πρωτοβουλίες, (β) την επιμονή σε αντι-υφεσιακές πολιτικές (με τόνωση της εργασίας και της εσωτερικής ζήτησης), (γ) τον αυξημένο ρόλο του κράτους στις αναπτυξιακές πολιτικές που εφαρμόζονται, (δ) την προστασία των πιο αδύναμων στρωμάτων, αν και όχι πάντα με ριζικές διαρθρωτικές αλλαγές αλλά με πακέτα προνοιακών κοινωνικών μέτρων και (ε) την εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων για την προστασία και τη διεύρυνση ορισμένων πλευρών της δημοκρατίας, τα οποία όμως ενίοτε μπορεί να συνυπάρχουν με μέτρα περιορισμού της (παράδειγμα, ο «αντιτρομοκρατικός» νόμος της Αργεντινής, που ποινικοποιεί

σε μεγάλο βαθμό την κοινωνική διαμαρτυρία).

Ο όρος «μετα-νεοφιλελεύθερες» χρησιμοποιείται από ορισμένους μελετητές για κάποιες από τις κυβερνήσεις αυτές, αλλά δεν είναι ο μόνος. Να αναφέρω, για παράδειγμα, ότι ο όρος που χρησιμοποιούν άλλοι θεωρητικοί, πιο επικριτικοί για τις κυβερνήσεις, π.χ., της Βραζιλίας ή της Ουρουγουάης, είναι «σοσιαλφιλελεύθερες», προσπαθώντας έτσι να περιγράψουν ταυτόχρονα τόσο τις θετικές πλευρές τους όσο και τα όρια, την οροφή, που έχουν αυτές οι κυβερνήσεις: μέτρα κοινωνικής προστασίας, ειδικά των πιο αδύναμων, παιδεία, υγεία, δημοκρατικές ελευθερίες, ταυτόχρονα όμως τήρηση και των κανόνων της αγοράς. Χρησιμοποιείται, επίσης, ο όρος της «νεοαναπτυξιοκρατίας», που προσπαθεί να περιγράψει την έμφαση που δίνουν οι κυβερνήσεις αυτές σε έναν νέο κύκλο εθνικής ανάπτυξης.

Η διαιρετική τομή Αριστεράς - Δεξιάς διατηρεί τα ερμηνευτικά της χαρακτηριστικά; Σε ποιο βαθμό απορροφάται από την κυρίαρχη διαίρεση που αναδύεται μεταξύ της πολιτικής (δημόσια πολιτική, δημοκρατία κ.λπ.) και της οικονομικής σφαίρας (χρηματοπιστωτικά κεφάλαια, αγορές κ.λπ.);

Πιστεύω πως η διαιρετική τομή Αριστεράς - Δεξιάς διατηρεί την ισχύ της πάντα και παντού. Αλλωστε, νομίζω πως είναι κάπως πρόχειρη μια ανάγνωση που

μεταφράζει την όποια σύγκρουση με τους διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς σε κάποιου είδους ριζικό κοινωνικοπολιτικό, σχεδόν αντικαπιταλιστικό, μετασχηματισμό. Είναι αλήθεια ότι στη Λατινική Αμερική οι μετατοπίσεις των πολιτικών δυνάμεων της Αριστεράς όταν βρέθηκαν στην κυβέρνηση δεν οδήγησαν στον πρόσφατο τύπο ευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας, με σκληρά νεοφιλελεύθερα χαρακτηριστικά. Σε κάποιες χώρες επικράτησαν αρκετά ριζοσπαστικές αντιλήψεις (π.χ. Βενεζουέλα ή Βολιβία), σε άλλες, όπως η Βραζιλία ή η Ουρουγουάη, η τήρηση των κανόνων της αγοράς συνδυάστηκε με πιο κλασικά «κεντροαριστερά» χαρακτηριστικά και με προσπάθειες ρύθμισης της καπιταλιστικής οικονομίας. Αυτές οι προσπάθειες περιλάμβαναν μέτρα υπέρ του κόσμου της εργασίας, ενώ ταυτόχρονα στήριζαν την ανάπτυξη και το εθνικό κεφάλαιο, καμιά φορά και σε βάρος των κλασικών κοινωνικών συμμάχων του κυβερνώντος κόμματος. Στη Βραζιλία η στήριξη των μεγάλων εξαγωγικών επιχειρήσεων αγροτικών προϊόντων, σε συνδυασμό με το ουσιαστικό πάγωμα της αγροτικής μεταρρύθμισης, έχει δημιουργήσει αντιθέσεις ανάμεσα στην κυβέρνηση και το κίνημα των εργατών γης, που υπήρξε για πολλά χρόνια βασικός κοινωνικός σύμμαχος του κυβερνώντος Κόμματος Εργαζομένων (PT). Την ίδια στιγμή είναι ενδιαφέρον ότι σε κάποιες περιπτώσεις, η εφαρμογή κεντροαριστερών πολιτικών εμπλουτίστηκε με πειράματα λαϊκής συμμετοχής κ.ά.

Με δεδομένη τη θεμελιώδη διαφορά ως προς το ρόλο των μεσαίων στρωμάτων στη χώρα μας, ποιες από τις εμπειρίες αυτών των χωρών μπορούν να προσφέρουν ωφέλιμες προτάσεις για την καθ' ημάς Αριστερά;

Οι διαφορές σε πολιτικό επίπεδο ανάμεσα στην Αργεντινή και τη Βραζιλία αντανακλούν, προφανώς, και διαφορές σε κοινωνικό επίπεδο. Για παράδειγμα, οι κυβερνήσεις Κίρσνερ πολιτεύονται έχοντας αναγκαστικά στο μυαλό τους τα ισχυρά μεσοστρώματα της χώρας, τα οποία επλήγησαν ιδιαίτερα από την κρίση του 2001 με αποτέλεσμα τη μαζική κινητοποίησή τους, ενώ οι κυβερνήσεις Λούλα και Ρουσέφ συνδύασαν την πολιτική αυτή με ιδιαίτερη έμφαση στα στρώματα των αποκλεισμένων, μέσα από προγράμματα κάλυψης των στοιχειωδών αναγκών. Από εκεί απορρέει και το σημείο συνάντησης και, κατόπιν, τριβής ανάμεσα στο Κόμμα Εργαζομένων και το Κίνημα των Χωρίς Γη, το οποίο ενώ ανέπτυξε υψηλές προσδοκίες όταν εκλέχτηκε ο Λούλα, μετά από κάποια χρόνια (μειούμενων) αναδασμών είδε την αγροτική μεταρρύθμιση να βαλτώνει.

Η πολυπλοκότητα της πολιτικής σκηνής σε αυτές τις χώρες της Λατινικής Αμερικής έχει αποτελέσει εξαιρετικά γόνιμο έδαφος για τη ριζοσπαστική Αριστερά. Ανεξάρτητα της θέσης που παίρνει κάθε δύναμη ή κάθε θεωρητικός της ριζοσπαστικής Αριστεράς προς αυτές τις κυβερνήσεις (υποστήριξη, απόρριψη, κριτική υποστήριξη), το γεγονός είναι ότι έχει αναπτυχθεί μια πολύ ουσιαστική και σε βάθος προσπάθεια να αναλυθεί ο χαρα-

κτήρας τους και οι πολιτικές που εφαρμόζουν. Εχω τη γνώμη πως η ευρωπαϊκή Αριστερά μπορεί να διδαχτεί πολλά από τη συζήτηση που αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια στη Λατινική Αμερική.

Ωστόσο, η Αριστερά δεν μπορεί και δεν πρέπει να μπει σε μια λογική μεταφοράς μοντέλων. Όπως ο Μαριάτεγκι έλεγε πως ο σοσιαλισμός στη Λατινική Αμερική δεν μπορεί να είναι αντίγραφο κανενός άλλου (ευρωπαϊκού, τότε) μοντέλου, το ίδιο ισχύει τώρα, αντίστροφα. Το ίδιο ισχύει σε κάθε περίπτωση, έτσι κι αλλιώς. Μια λογική μεταφοράς μοντέλων είναι μια λογική ανιστορική, μια λογική έξω από την κοινωνία. Βέβαια, από τις εμπειρίες πάντα μπορείς να διδαχτείς. Από τις επιτυχίες και τις νίκες, κυρίως όμως από τα λάθη και τα όρια της κάθε πολιτικής που έχει εφαρμοστεί, μπορείς να μάθεις πολλά. Η μάχη που δίνει σήμερα η κυβέρνηση της Αργεντινής ενάντια στη δικτατορία των διαπλεκόμενων ιδιοκτητών των ΜΜΕ, για παράδειγμα, είναι μια μάχη υπεράσπισης της δημοκρατίας και νομίζω πως έχει μεγάλη αξία και για πολλά άλλα σημεία του πλανήτη.

Ποια η σχέση των κινημάτων με τις κυβερνήσεις των δύο χωρών; Μπορούμε να μιλάμε για την ανάδυση ενός νέου μοντέλου κοινωνικής συμμετοχής;

Θα συμφωνήσω με την εκτίμηση του Κινήματος των Χωρίς Γη της Βραζιλίας (MST) ότι τα τελευταία χρόνια τα κινήματα στις χώρες αυτές βρίσκονται σε άμπωτη. Πολλοί αποδίδουν αυτήν

Πολλοί αποδίδουν αυτή την υποχώρηση στο ότι επικράτησε μια λογική ανάθεσης στις κυβερνήσεις της ευθύνης για την επίλυση των προβλημάτων, ένα κλίμα αναμονής αλλά και αποστράτευσης. Στον αντίποδα αυτής της λογικής κινείται το MST, που, παρότι στήριξε τον Λούλα και το Κόμμα των Εργαζομένων τόσο εκλογικά όσο και σε άλλα επίπεδα, συνέχισε την κριτική και τους αγώνες του από την επομένη ουσιαστικά των εκλογών.

Η ερώτηση για τη σχέση κινημάτων - κυβέρνησης δεν μπορεί να απαντηθεί μονοσήμαντα, μιας και υπάρχουν δεκάδες ξεχωριστές περιπτώσεις. Στην Αργεντινή ορισμένα κινήματα συνδέθηκαν στενά με την κυβέρνηση, ενώ άλλα παρέμειναν και παραμένουν σε θέση συνολικής αντιπολίτευσης. Η κυβέρνηση προσπάθησε να δημιουργήσει δεσμούς με ορισμένες κοινωνικές-κινηματικές διαδικασίες, όπως π.χ. αυτές που αναπτύχθηκαν στα ανακτημένα (κατελημμένα) εργοστάσια, πολλές από τις οποίες μάλιστα στήριξε με πολιτικούς και θεσμικούς τρόπους. Στην αρχή της κρίσης παρουσιάστηκε ένα κύμα φυγής των επιχειρηματιών, οι οποίοι εγκατέλειπαν πίσω τους εργοστάσια ή άλλες επιχειρήσεις υπερχρεωμένες και διαλυμένες. Υπήρξαν τότε πολλές περιπτώσεις που οι εργαζόμενοι κατέλαβαν αυτές τις επιχειρήσεις και προσπάθησαν να τις ξαναλειτουργήσουν. Αρχικά η κυβέρνηση στήριξε πολιτικά αυτές τις ανακτημένες επιχειρήσεις, ενώ στη συνέχεια δημιούργησε ένα νομικό/θεσμικό πλαίσιο στο οποίο εντάχθηκε η μεγάλη πλειονότητά τους. Η επαναλειτουργία αυτών των επιχειρήσεων συνέβαλε στον περιορισμό του αριθμού των αποκλεισμένων

από την εργασία (σε συνδυασμό με άλλα μέτρα στήριξης της εργασίας), ωστόσο η θεσμοποίηση αυτών των διαδικασιών άνοιξε μια σειρά από άλλα ζητήματα ως προς τον πολιτικοκοινωνικό χαρακτήρα αυτών των εγχειρημάτων. Από την άλλη, υπήρξαν κινήματα που σχεδόν ταυτίστηκαν με την κυβέρνηση (οι Μητέρες της Πλατείας Μαΐου είναι τέτοιο παράδειγμα), ενώ άλλα έχουν διατηρήσει την αυτονομία τους και είτε βρίσκονται στην αντιπολίτευση είτε διατηρούν μια στάση σχετικής κριτικής απόστασης από την κυβέρνηση. Έτσι κι αλλιώς, η κατάσταση στην Αργεντινή δεν μπορεί να ερμηνευθεί πλήρως αν δεν λάβει κανείς υπόψη του τη βαθιά παράδοση του περονισμού, που εξακολουθεί να σημαδεύει τη χώρα.

Τέτοια πολυεπίπεδη και αντιφατική σχέση μεταξύ κινημάτων και κυβέρνησης υπήρξε και στη Βραζιλία. Υπήρξαν κομμάτια του κινήματος που συνδέθηκαν σχεδόν οργανικά με τη διαδικασία διακυβέρνησης (αποκτώντας, π.χ., ρόλο γνωμοδοτικό στη νομοθετική διαδικασία) και άλλα που συνέχισαν μια πιο μαχητική πορεία, ανεξάρτητα του αν στις εκλογές στήριζαν ή όχι το Κόμμα Εργαζομένων.

Στο Εκουαδόρ επίσης υπήρξαν κομμάτια του κινήματος που συνδέθηκαν με την κυβέρνηση, η οποία όμως έχει βρεθεί σε μια σκληρότατη σύγκρουση με το κίνημα των ιθαγενών. Παρόμοια κατάσταση υπάρχει και στη Βολιβία, όπου η κυβέρνηση στηρίζεται από μέρος των κινημάτων και συγκρούεται με άλλα.

Από το Μεξικό μέχρι την Παταγονία, η Λατινική Αμερική είναι μια ήπειρος όπου υπάρχουν πολύ ζωντανές διεργασίες στο πεδίο των κινημάτων και της Αριστεράς, ακόμα κι όταν αυτά βρίσκονται σε άμπωτη και υποχώρηση. Αυτή η, λανθάνουσα πολλές φορές, κινητικότητα σημαδεύει συνολικά την πολιτική σκηνή των χωρών αυτών. Ιστορικά, η δυναμική της σχέσης κινημάτων και πολιτικών δυνάμεων της Αριστεράς έχει τα πάντα: από σύγκρουση και αποστράτευση μέχρι ανοιχτή συνεργασία.

Νομίζω ότι και στην περίπτωση των κινημάτων ισχύει αυτό που λέγαμε προηγουμένως για τη ριζοσπαστική Αριστερά: το γεγονός ότι οι σχέσεις ανάμεσα στα κινήματα και τις συγκεκριμένες «προοδευτικές» ή «αριστερές» κυβερνήσεις έχουν τόση ποικιλία, τόσες αντιφάσεις και δυσκολίες, τόσο πλούτο θετικών και αρνητικών εμπειριών, αποτελεί ένα εξαιρετικά γόνιμο έδαφος για φρέσκιες αντιλήψεις και ιδέες, κυρίως όμως για προβληματισμό και για αναζήτηση νέων επιλογών στο πραγματικό πεδίο της πολιτικής, πέρα από τις όποιες ασφάλειες του κόσμου των ιδεών.

Τη συνέντευξη πήρε η Δώρα Κοτσακά-Καλαϊτζιδάκη.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ

Εκτη Ετήσια Διάλεξη στη Μνήμη του Νίκου Πουλαντζά

Αθήνα, Ινστιτούτο Γκαίτε,
20 Δεκεμβρίου 2012

Όπως υποστήριξε και η ίδια, για να σκεφτούμε την πολιτική υπεύθυνα οφείλουμε να απαγκιστρώσουμε το δικαιολογημένο ίδιον συμφέρον μας από τη σφαίρα των εκλογικών διαπραγματεύσεων και να το κατευθύνουμε προς μία πρακτική

Στην ομιλία της με τίτλο «Η αρπαγή της Ευρώπης από τον ταύρο των αγορών», η Γκαγιάτρι Τσακραβόρτι Σπίβακ, καθηγήτρια ανθρωπιστικών σπουδών του Πανεπιστημίου Κολούμπια, επιχείρησε να αναδείξει ορισμένα ιδεολογικά στοιχεία της κρίσης πέρα από τις συμβατικές ερμηνείες. Το εγχείρημα αυτό διατηρεί σαφείς πολιτικές προεκτάσεις, που εκτείνονται πίσω από τις τυπικές διαχωριστικές γραμμές της πολιτικής, στη σφαίρα της δόμησης του ίδιου του υποκειμένου και της ιδεολογικής ανασυγκρότησής του σε μία κατεύθυνση προσωπικής και κοινωνικής χειραφέτησης.

ελευθερίας, η οποία συνιστά και τον προθάλαμο για την οικοδόμηση ενός δίκαιου κόσμου.

Με φόντο ακριβώς αυτό το πολιτικό αίτημα χειραφέτησης του υποκειμένου, η Σπίβακ προχώρησε σε μία ανάλυση της κρίσης δίνοντας έμφαση κυρίως στις έμφυλες διαστάσεις, δίχως όμως να τις περιορίζει αποκλειστικά σε μια τυπική διάκριση των φύλων στο κοινωνικό πεδίο και στο πώς η σχέση ανάμεσα σε αυτά αναδιατάσσεται στο πλαίσιο της κρίσης. Η πρωτοτυπία της Σπίβακ έγκειται ακριβώς στο ότι ανάγει το έμφυλο ως μια συνολικότερη δομή

κυριαρχίας μέσα στον καπιταλισμό, που αγκαλιάζει το υποκείμενο γενικά. Από αυτή τη σκοπιά προχωρεί στην ανάλυση της κρίσης μπολιάζοντας έννοιες από τις πολιτισμικές σπουδές και τις σπουδές φύλου με τις αναλύσεις του Πουλαντζά.

Εκκινώντας από τις αναλύσεις του τελευταίου προχωρεί σε τρεις κρίσιμες παρατηρήσεις. Η πρώτη διατυπώνεται ως αντίστιξη στον φιλελεύθερο αυταρχικό νομικισμό. Η δικαιοσύνη είναι μεν απροϋπόθετη, όμως πηγάζει από το νόμο και ο τελευταίος εξαρτάται από την έκβαση της ταξικής πάλης. Συνεπώς, η πάλη για έναν δίκαιο κόσμο περνάει μέσα από τον αγώνα του πολίτη όπως αυτός προσδιορίζεται μέσα από τις ταξικές, φυλετικές και έμφυλες διαστάσεις της ταυτότητάς του. Η δεύτερη παρατήρηση έχει να κάνει με το γεγονός ότι η Ε.Ε. συνιστά ένα συνονθύλευμα κρατών που διακρίνονται ανάμεσα σε πιστωτές και οφειλέτες. Αυτό σημαίνει ότι το κεφάλαιο για να κινηθεί ψηφιακά και δίχως σύνορα πρέπει να διατηρήσει τα εθνικά σύνορα και άρα χρειάζεται τα εθνικά κράτη. Η τρίτη παρατήρηση αποτελεί ένα συνδυασμό των θέσεων που προέκυψαν από τη διένεξη Μίλιμπαντ - Πουλαντζά. Ο πρώτος υποστήριξε ότι το εθνικό συμφέρον που υποτίθεται ότι υπηρετεί το κράτος συνδέεται αδιάρρηκτα με την τύχη των καπιταλιστικών επιχειρήσεων. Ο δεύτερος υποστήριξε ότι το κράτος είναι περισσότερο ένα πεδίο ταξικής πάλης παρά ένας θεσμός εξουσίας. Σύμφωνα με τη Σπίβακ και οι δύο θέσεις ευσταθούν στη σημερινή συγκυρία. Η πρώτη περιγράφει την κατάσταση του κράτους σήμερα στο πλαίσιο της κυριαρχίας των χρηματοπιστωτικών αγορών, ενώ η δεύτερη καταδεικνύει το μέσο

μέσα από το οποίο οι πολίτες μπορούν να παλέψουν για τη δικαιοσύνη. Η συνάφεια που διατηρεί το κράτος μάς φέρνει στο τρίτο σημείο, αυτό της ιδεολογίας. Εδώ η Σπίβακ υιοθετεί τη θέση περί ιδεολογικών μηχανισμών του κράτους και το πώς αυτοί μέσω της ιδεολογικής έγκλησης δομούν την ταυτότητα του υποκειμένου. Ακριβώς μέσα από την αντιστροφή της σχέσης θα προκύψει η πολιτική χειραφέτηση του υποκειμένου.

Σε αυτό ακριβώς το σημείο της ιδεολογίας και των αναπαραστάσεων που αυτή δομεί εισέρχονται οι έννοιες των πολιτισμικών σπουδών. Η Σπίβακ αναπαριστά την κρίση στη βάση δύο εννοιών, της θεϊκής βίας και της αναπαραγωγικής ετεροκανονιστικότητας. Αμφότερες συνδυάζονται στον γνωστό μύθο της αρπαγής της Ευρώπης από τον Δία μεταμορφωμένο σε ταύρο. Αυτή η διαδικασία γήτευσης, κατά την οποία η γυναίκα αποσπάται βίαια, παράγει μια σειρά πολλαπλών ταυτοτήτων καθυπόταξης. Σε αυτό το πλαίσιο προκύπτει μια σειρά διαδικασιών που συνθέτουν τα πολλαπλά πρόσωπα της κρίσης καθώς επίσης και των ταυτοτήτων που αυτή παράγει στο επίπεδο των υποκειμένων. Ο «ταύρος» των χρηματοπιστωτικών αγορών σαγηνεύει την Ευρώπη. Το κεφάλαιο αρπάζει κοινωνικά πεδία, όπως η τέχνη, ή βιαιοπραγεί πάνω σε αρχετυπικές αναπαραστάσεις αναπαραγωγής, όπως αυτή της οικογένειας και της τεκνοποίησης – βλ. την περίπτωση των επισφαλών στεγαστικών δανείων απ' όπου ξεκίνησε η κρίση. Άλλες κρίσιμες διαστάσεις αυτής της βίαιης

απόσπασης συνιστούν ο εθνικισμός και η μετανάστευση.

Η ομιλία ολοκληρώθηκε με τη διατύπωση ενός αιτήματος πολιτικής χειραφέτησης των υποκειμένων από τη διαδικασία κατεξουσιασμού που περιγράφηκε παραπάνω προς την κατεύθυνση επίτευξης αληθινής ισότητας και κοινωνικής δικαιοσύνης ως των μοναδικών απαντήσεων απέναντι στην κρίση.

Το βίντεο με την ομιλία της Γκ. Τσ. Σπίβακ καθώς και η εξαιρετικά χρήσιμη εισαγωγική εισήγηση της Σίσσυς Βελισσαρίου, καθηγήτριας αγγλικής φιλολογίας και αντιπρόεδρου του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς, βρίσκονται στην [ιστοσελίδα](#) του Ινστιτούτου.

Λ.Κ.

«Οικολογία και κρίση» στη Θεσσαλονίκη: η σχέση της Αριστεράς με την αποανάπτυξη

Θεσσαλονίκη, 9 Ιανουαρίου 2013, Κτίριο Τμήματος Βιολογίας ΑΠΘ

Την Τετάρτη 9 Ιανουαρίου 2012 στο κτίριο του Τμήματος Βιολογίας του ΑΠΘ ο Ομιλος Φίλων Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς Θεσσαλονίκης με την υποστήριξη του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς πραγματοποίησαν την πρώτη από μία σειρά εκδηλώσεων υπό τον γενικό τίτλο «Οικολογία και κρίση – Σχέση κοινωνίας και φύσης». Αντικείμενο της πρώτης αυτής συζήτησης ήταν μια συγκριτική παρουσίαση του σχήματος της

αποανάπτυξης σε αντιδιαστολή με μια οικοαριστερή προσέγγιση για την ανάπτυξη. Το πεδίο της αποανάπτυξης, τόσο στη θεωρία όσο και στην πράξη, είναι παρθένο για την ελληνική κοινωνία, γεγονός που εγείρει ερωτήματα και αντιδράσεις, ειδικά σε μια περίοδο οικονομικής ύφεσης. Από την άλλη πλευρά, η Αριστερά μοιάζει να έχει χάσει το παιχνίδι του ορισμού της ανάπτυξης με δικούς της όρους από τις νεοφιλελεύθερες δυνάμεις. Οι εισηγητές της εκδήλωσης προσπάθησαν να προτείνουν δύο δρόμους διαφυγής από το αδιέξοδο αυτό. Από τη σκοπιά της αποανάπτυξης μίλησε ο Γιώργος Καλλής, καθηγητής περιβαλλοντολογίας στο Αυτόνομο Πανεπιστήμιο της Βαρκελώνης ενώ υπέρ μιας οικοαριστερής προσέγγισης τάχθηκε ο Τάσος Χοβαρδάς, επισκέπτης λέκτορας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Ο Γιώργος Καλλής ξεκίνησε την εισήγηση του με δύο ερωτήματα. Αρχικά διερωτήθηκε τι είναι και τι δεν είναι η αποανάπτυξη και μετά τι μπορούμε να προτείνουμε για την κρίση, και ειδικότερα για την κρίση στην Ελλάδα, από τη σκοπιά της από-ανάπτυξης. Διαχώρισε έτσι την παρουσίασή του σε δύο μέρη, ένα θεωρητικό και ένα περισσότερο πολιτικό και πρακτικό. Στο πρώτο μέρος, χρησιμοποιώντας τα λόγια του Γάλλου οικονομολόγου Σερζ Λατούς (από τους πρώτους που έκανε το θέμα της αποανάπτυξης ευρέως γνωστό μέσα από τα βιβλία του), αναφέρθηκε στην αποανάπτυξη ως ένα σύνθημα με πολιτικές προεκτάσεις, που ηθελημένα

σοκάρει τον δυτικοευρωπαϊό πολίτη, καθώς θίγει ευθέως το τοτέμ της ανάπτυξης. Η οικονομική ανάπτυξη είναι μια ιδέα η οποία αντιμετωπίζεται με θρησκευτική ευλάβεια στις κοινωνίες της Δύσης, ως πανάκεια.

Για την αποανάπτυξη όμως αυτή η αντίληψη αποτελεί και την καρδιά του προβλήματος. Ως αποανάπτυξη λοιπόν ορίζεται ένα πλαίσιο το οποίο φέρνει κοντά διαφορετικές λέξεις και έννοιες, θέλοντας να νοηματοδοτήσει και να δημιουργήσει έναν συνεκτικό ιστό από πρωτοβουλίες και δράσεις στον τομέα της αλληλέγγυας οικονομίας. Ενας από τους σκοπούς της είναι η έξοδος από τον οικονομισμό και η επανατοποθέτηση της συζήτησης γύρω από θέματα όπως το πολιτικό και τα κοινά αγαθά, καθώς και η ανάδειξη της οικονομικής κρίσης ως προβλήματος όχι της αδυναμίας περαιτέρω ανάπτυξης αλλά της υπερμεγέθους ανάπτυξης. Ο Γιώργος Καλλής επισήμανε πως δεν πρέπει να γυρίσουμε στην προ κρίσεως περίοδο της ψεύτικης ευδαιμονίας, καθώς η κρίση πια δεν είναι μόνο οικονομική, αλλά έχει μετουσιωθεί σε βαθιά κοινωνική, λόγω της πλήρους διάλυσης του κοινωνικού κεφαλαίου μέσω του γρήγορου πλουτισμού των προηγούμενων χρόνων. Έτσι, η αποανάπτυξη μας προτρέπει να μην μπορούμε για ακόμα μία φορά στον ιστορικά φαύλο κύκλο λειτουργίας των κρίσεων υπερσυσσώρευσης του καπιταλιστικού συστήματος, για όλους τους παρπάνω λόγους αλλά και για έναν ακόμα: την κλιματική αλλαγή και τα οικολογικά όρια του πλανήτη.

Στο σημείο αυτό μπαίνει το δίλημ-

μα το οποίο οδηγεί στο δεύτερο μέρος της τοποθέτησης του Γ. Καλλή: Πώς θα δημιουργήσουμε νέες οικονομίες οι οποίες θα προσφέρουν ευημερία και συνοχή χωρίς περαιτέρω οικονομική μεγέθυνση και αύξηση του ΑΕΠ, με ό,τι αυτό είδαμε παραπάνω ότι συνεπάγεται σε κοινωνικό, πολιτικό και οικολογικό επίπεδο; Ως προς αυτό αναφέρθηκαν οι πρωτοβουλίες αλληλέγγυας οικονομίας ως σπέρματα ενός νέου οικονομικού μοντέλου. Η εμπιστοσύνη που δείχνει η αποανάπτυξη στα εγχειρήματα αυτά οφείλεται στο ότι αντί της παραγωγής χρηματικών αξιών επικεντρώνονται στην παραγωγή αξιών χρήσης, στο γεγονός πως είναι οικονομίες χαμηλής κλίμακας και περιορισμένης παραγωγής υπεραξίας, καθώς ικανοποιούν τις ανάγκες των ανθρώπων που συμμετέχουν σε αυτές με χαμηλό οικονομικό και περιβαλλοντικό κόστος, και τέλος στο ότι συνδέουν το οικονομικό με το οικολογικό και το πολιτικό πεδίο, δημιουργώντας εκ νέου την έννοια του «κοινού», με όρους πολιτικής συμμετοχής. Η αποανάπτυξη προτείνει επίσης εφαρμογές για τη μείωση του ωραρίου εργασίας, την ειδική φορολόγηση, το βασικό εισόδημα και μια σειρά άλλες πολιτικές στρατηγικές πάνω σε ένα εύρος θεμάτων. Κλείνοντας την παρουσίασή του ο Γιώργος Καλλής επισήμανε ότι η αποανάπτυξη δεν είναι μια ρομαντική ιδέα αναβίωσης των προνεωτερικών κοινωνιών, αναχωρητισμός ή δοξασία της φτώχειας, και υπογράμμισε πως μόνο αν ξέρουμε ότι υπάρχουν όρια, θα καταφέρουμε να αναδιανείμουμε και πιο ίσα αυτά που έχουμε.

Ο *Τάσος Χοβαρδάς* ξεκίνησε την

εισήγηση του παρουσιάζοντας τη διαφοροποίηση ανάμεσα στην προσέγγιση ανάπτυξης εν καιρώ κρίσης για τις μνημονιακές δυνάμεις, με σκοπό την ενίσχυση της οικονομίας της αγοράς και του κέρδους, και για την Αριστερά, η οποία μιλάει για ανάπτυξη με όρους εξυπηρέτησης των κοινωνικών αναγκών. Με την παραδοχή αυτή επισημαίνει στην συνέχεια τις συγκλίσεις και τις αποκλίσεις μεταξύ της οπτικής της αποανάπτυξης και της Αριστεράς από μια οικοαριστερή προσέγγιση. Συνοπτικά, οι συγκλίσεις εντοπίζονται στην κριτική στον καπιταλισμό, ως εκμετάλλευση της φύσης για την αποανάπτυξη και ως εκμετάλλευση της εργασίας για την Αριστερά, στην αναδιανομή του πλούτου, στην καθιέρωση βασικού εισοδήματος, στην μείωση των ωρών εργασίας με διατήρηση του βασικού μισθού, στην υποστήριξη των δομών αλληλέγγυας οικονομίας αλλά και στην καθιέρωση μέγιστου εισοδήματος. Οι αποκλίσεις εντοπίζονται στην προσέγγιση της κρίσης εν μέρει ως ευκαιρίας από τους θεωρητικούς της αποανάπτυξης, στην έλλειψη σύνδεσης της οικονομικής απομεγέθυνσης με την αύξηση της ταξικής εκμετάλλευσης, την αντικατάσταση του ποσοτικού δείκτη ΑΕΠ από τον δείκτη «οικολογικού αποτυπώματος» (έννοια που χρησιμοποιεί η αποανάπτυξη για να μετατρέψει σε ισοδύναμα γης τους φυσικούς πόρους που απαιτούνται για την ικανοποίηση φυσικών μας αναγκών και τη στήριξη των ανθρώπινων δραστηριοτήτων) και τέλος στη χρήση των «ορίων» με μια νεομαλθουσιανή αντίληψη, με βάση την οποία η παραγωγική διαδικασία πρέπει να καθορίζεται από φυσικά όρια τα οποία

μπορούμε να προσδιορίσουμε, ενώ τα παραδείγματα που έχουμε από τη διαδραστική σχέση φύσης και κοινωνίας μάς οδηγούν σε αντίθετα συμπεράσματα.

Πιο αναλυτικά, μια μαρξιστική ανάγνωση του οικολογικού προβλήματος μας οδηγεί σε διαφορετικούς τρόπους διεξαγωγής της συζήτησης. Μία πρώτη διάσταση αυτής της ανάγνωσης είναι ότι για να μπορέσουν τα τοπικά κεφάλαια να ανταποκριθούν στον ανταγωνισμό που υπάρχει μεταξύ τους θα πρέπει ένα τμήμα της υπεραξίας να επανεπενδυθεί σε σταθερό κεφάλαιο και αυτό οδηγεί στην καπιταλιστική υπερσυσσώρευση, πράγμα που σημαίνει ότι ο καπιταλισμός παράγει μια εγγενή δυναμική διεύρυνσης. Ως απόρροια της πρώτης προκύπτει και η δεύτερη διάσταση, που σχετίζεται με το γεγονός πως κάποια στιγμή υπάρχει η περίπτωση στον καπιταλισμό η παραγωγική διαδικασία να μην μπορεί να τροφοδοτηθεί με πρώτες ύλες και τότε υπάρχει το ενδεχόμενο της κρίσης υποσυσσώρευσης, το οποίο διαπιστώνεται με αφορμή τα έντονα οικολογικά προβλήματα. Ως απάντηση στα ζητήματα αυτά ο καπιταλισμός εισάγει την «πράσινη τεχνολογία», έτσι ώστε να εξυπηρετηθεί η επανατροφοδότηση της παραγωγικής διαδικασίας με αντικείμενα εργασίας για να επαναρυθμίσει τον κοινωνικά αναγκαίο χρόνο εργασίας και να εκκαθαρίσει με άλλο τρόπο τα ατομικά κεφάλαια που δεν μπορούν να ανταποκριθούν σε αυτή τη νέα θεσμική ρύθμιση, ώστε να συνεχίσει να διατηρεί τις ισορροπίες του. Τέλος, στο κλείσιμο της ομιλίας του ο *Τάσος Χοβαρδάς* εκτίμησε ότι η αποανάπτυξη

βλέπει τον άνθρωπο και τη φύση ως αφηρημένα υποκείμενα εκτός του κοινωνικού και ιστορικού πλαισίου και εκτός του εκάστοτε τρόπου οργάνωσης της παραγωγής. Αντιθέτως, η μέθοδος για την Αριστερά είναι πάντα ο κοινωνικός έλεγχος των παραγωγικών δυνάμεων και μέσα στο πλαίσιο αυτό μπορεί να συνδεθεί η οικολογία με άλλα χειραφετητικά κινήματα.

Τα βίντεο με τις εισηγήσεις της εκδήλωσης βρίσκονται στην [ιστοσελίδα](#) του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς.

Νατάσα Αναστασιάδου

Το transform! στη συνάντηση της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΚΕΑ

Βερολίνο, 11-12 Ιανουαρίου 2013

Στις 11 και 12 Ιανουαρίου 2013 έγινε στο Βερολίνο συνάντηση της Εκτελεστικής Γραμματείας του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς. Το Δίκτυο transform! εκπροσωπήθηκε στη συνάντηση από τον νομικό εκπρόσωπο *Χάρη Γολέμη*, το συντονιστή Βάλτερ Μπάγιερ και το μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου *Γίρι Μάλεκ*. Μεταξύ των θεμάτων που συζητήθηκαν ήταν το σχέδιο της πολιτικής διακήρυξης που θα υποβληθεί προς έγκριση στο επικείμενο 4ο συνέδριο του ΚΕΑ (Μαδρίτη, 13-15 Δεκεμβρίου 2013) και η πραγματοποίηση του ετήσιου Θερινού Πανεπιστημίου (Πορτογαλία ή Γαλλία,

Ιούλιος 2013). Το transform! μετέχει τόσο στην επιτροπή σύνταξης του κειμένου της διακήρυξης όσο και στην ομάδα εργασίας που προετοιμάζει το πρόγραμμα του Θερινού Πανεπιστημίου και φέρει την ευθύνη της διεξαγωγής του.

Χ.Γο.

Συνεδρίαση του Δ.Σ. του transform!

Βιέννη, 16-17 Ιανουαρίου 2013

Στις 16 και 17 Ιανουαρίου πραγματοποιήθηκε στην Βιέννη η εξαμηνιαία συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου του transform! europe. Στόχος των εξαμηνιαίων συνεδριάσεων είναι η παρακολούθηση και αξιολόγηση των δραστηριοτήτων του δικτύου και ο προγραμματισμός των προτεραιοτήτων της επόμενης περιόδου.

Βάση για τη συζήτηση αποτέλεσε η επισκόπηση της πολιτικής κατάστασης στην Ευρώπη και η εξέλιξη της κρίσης σε διάφορες χώρες. Οι παρεμβάσεις των Ελιζαμπέτ Γκοτιέ (Γαλλία), Ρούρικ Χολμ (Φινλανδία), Γίρι Μάλεκ (Τσεχία), Χάρη Γολέμη και Ελενας Παπαδοπούλου (Ελλάδα), Κάρλα Λουίς (Πορτογαλία), Γιόνας Σόντερκβιστ (Σουηδία) και Βάλτερ Μπάγιερ (Αυστρία) κατέστησαν σαφείς τις διαφορές ως προς τις επιπτώσεις της κρίσης ανάμεσα στις χώρες του Βορρά και του Νότου της Ευρώπης.

Χαρακτηριστικά ανφέρθηκε ότι στην Σουηδία η κρίση δεν είναι ιδιαίτερα αισθητή σε οικονομικό επίπεδο, παρότι η ακροδεξιά

σημειώνει άνοδο, ενώ στην Φινλανδία η άποψη ότι η νεοφιλελεύθερη απάντηση στην κρίση δεν αποτελεί την κατάλληλη λύση είναι διάχυτη στην κοινή γνώμη, ακόμα και μεταξύ των θεσμικών οικονομολόγων. Από την άλλη πλευρά, η Πορτογαλία φαίνεται να βαδίζει τον δρόμο της Ελλάδας ως προς τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις με την ανεργία να αυξάνεται διαρκώς και το αίσθημα της κοινωνικής δυσαρέσκειας, όπως καταγράφεται σε σχετικές έρευνες, να μεγαλώνει.

Η αναγκαιότητα της υπεράσπισης του κοινωνικού κράτους σε ευρωπαϊκό επίπεδο και η διεύρυνση των πρωτοβουλιών διεθνούς αλληλεγγύης τονίστηκε από όλους, καθώς αναφέρθηκε ότι η έννοια της αλληλεγγύης είναι μια από τις βασικότερες συνεισφορές της Αριστεράς στην ιδέα της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Στη συνέχεια συζητήθηκαν θέματα σχετικά με την γεωγραφική διεύρυνση του δικτύου, την βελτίωση της επικοινωνιακής του στρατηγικής, τη διάδοση των αποτελεσμάτων της δουλειάς του και την ενίσχυση της συνεργασίας του με κριτικούς επιστήμονες και διανοητές. Εγκρίθηκε επίσης το πρόγραμμα συμμετοχής του transform! σε πρωτοβουλίες όπως το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ στην Τυνησία, το Ανατρεπτικό Φόρουμ του Ζάγκρεμπ, το Κοινωνικό Φόρουμ της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης κ.α.

Ε.Π.

Η τοπική αυτοδιοίκηση ως ανάχωμα στην κατεδάφιση του κοινωνικού κράτους και στην εκποίηση των δημόσιων αγαθών

Στις 7 Δεκεμβρίου 2012 το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς διοργάνωσε στην Καλλιθέα εκδήλωση με τίτλο «Ιδιωτικοποιήσεις στους δήμους. Ποιος ωφελείται τελικά;». Στο παρόν Ενημερωτικό Δελτίο δημοσιεύουμε την εισήγηση της *Ελένης Πορτάλιου*, καθηγήτριας στην Αρχιτεκτονική Σχολή του ΕΜΠ, επικεφαλής της δημοτικής κίνησης Ανοιχτή Πόλη.

Έννοιες και σημασία των κοινών και δημόσιων αγαθών. Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης

Ας ξεκινήσουμε από βασικές έννοιες και ορισμούς της ριζοσπαστικής αριστεράς, που αφορούν στα «κοινά» και τα «δημόσια» αγαθά. Μια δίκαιη κοινωνία πρέπει κατ' αρχάς να διασφαλίζει ένα κοινό, επαρκές επίπεδο διαβίωσης σε όλους τους πολίτες, ανεξάρτητα από κοινωνική τάξη, φύλο, έθνος, ηλικία, εισόδημα. Για το σκοπό αυτό πρέπει, από τη μια πλευρά, η πρόσβαση σε τομείς όπως η υγεία, η παιδεία, ο πολιτισμός και η πληροφορία, η ασφάλιση και η σύνταξη, να αποδίδεται εξίσου σε όλους/ες, μέσω της αναδιανομής του παραγόμενου κοινωνικού πλούτου, και, από την άλλη, πρέπει όλοι οι φυσικοί και οι σημαντικοί υλικοί πόροι να αποτελούν δημόσια ιδιοκτησία. Οι βασικοί

φυσικοί πόροι, όπως το νερό και η ενέργεια, αποτελούν αγαθά αναπαλλοτριώτα, μη υποκείμενα σε ιδιωτική εκμετάλλευση με σκοπό το κέρδος και συνιστούν ουσιώδεις προϋποθέσεις όχι μόνο παραγωγικής και κοινωνικής ανάπτυξης, αλλά επίσης διατήρησης της οικολογικής ισορροπίας και άσκησης περιβαλλοντικής προστασίας. Ακριβώς γι' αυτούς του λόγου πρέπει να είναι δημόσιοι. Επίσης, κοινόχρηστοι υλικοί πόροι, όπως τα μεγάλα έργα – οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο, αεροδρόμια, λιμάνια–, τα μνημεία, καθώς και δημόσια και δημοτικά κτίρια κοινωφελούς σκοπού πρέπει να αποτελούν δημόσια ιδιοκτησία.

Η τοπική αυτοδιοίκηση θεσμικά αλλά και πολιτικά διαχειρίζεται κοινά και δημόσια αγαθά. Αναλαμβάνει βασικές λειτουργίες του αποκεντρωμένου κοινωνικού κράτους στην παιδεία – λειτουργικές δαπάνες και συντήρηση σχολικών κτιρίων, βρεφονηπιακοί σταθμοί, μεταφορά μαθητών–, στην υγεία – πρωτοβάθμια περίθαλψη με τα δημοτικά ιατρεία–, στήριξη ευπαθών και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων – Βοήθεια στο Σπίτι, ΚΑΠΗ, κοινωνικά επιδόματα, απεξάρτηση, σίτιση και στέγαση απόρων συμπολιτών μας. Η τοπική αυτοδιοίκηση εμπλέκεται στην περιβαλλοντική προστασία, στον πολεοδομικό και χωροταξικό σχεδιασμό, στη διαμόρφωση και συντήρηση των δημόσιων χώρων, στην κατασκευή διαχείριση των απορριμμάτων – θέμα εξαιρετικά ζωτικό σήμερα. Διαχειρίζεται επίσης θέματα πολιτισμού,

ενώ ορισμένοι δήμοι, όπως ο Δήμος Αθηναίων, έχουν έναν πολύ εκτεταμένο πολιτιστικό τομέα στην αρμοδιότητά τους.

Εμμέσως πλην σαφώς η τοπική αυτοδιοίκηση σε επίπεδο περιφέρειας ή/και δήμου εμπλέκεται στη διαχείριση φυσικών πόρων που αποτελούν, αν όχι δημοτική ή περιφερειακή, όπως συμβαίνει σε ορισμένες περιπτώσεις, πάντως δημόσια περιουσία. Να θυμίσουμε ότι ο δημόσιος χαρακτήρας των φυσικών και υλικών πόρων είναι βασική συνθήκη για τη χάραξη εθνικής και κοινωνικής πολιτικής υπέρ της μεγάλης κοινωνικής πλειονότητας. Οποιοδήποτε σημαντικό αναπτυξιακό σχέδιο παραγωγικής ανασυγκρότησης που θα επιχειρούσε να αλλάξει τα πράγματα, ιδιαίτερα σήμερα, θα προσέκρουε στα μεγάλα ιδιωτικά συμφέροντα και στην κατοχή και διαχείριση για δικό τους όφελος των παραπάνω βασικών εργαλείων άσκησης πολιτικής.

Οι δήμοι, παρά τη σωρεία ενστάσεων που προβάλλουμε ως ριζοσπαστική αριστερά για το βίο και την πολιτεία πολλών σημερινών δημοτικών πλειοψηφιών και την κριτική που ασκούμε στον ίδιο το θεσμό, παραμένουν ο μοναδικός, ίσως, δημοκρατικός θεσμός του σημερινού ελληνικού κράτους. Είναι η εγγύτητα με τους πολίτες που προσδίδει διαφάνεια στην ασκούμενη δημοτική πολιτική και θέτει τις δημοτικές αρχές με άμεσο τρόπο στην κριτική της κοινωνίας, η οποία παρεμβαίνει μέσω των φορέων, των κοινωνικών ομάδων, των κινημάτων, αλλά και κάθε πολίτη, στο επίπεδο λήψης και ελέγχου των αποφάσεων.

Η μνημονιακή κατεδάφιση της αυτοδιοίκησης και οι ιδιωτικοποιήσεις

Η τοπική αυτοδιοίκηση συμμετέχει στο συνολικό δημοσιονομικό χρέος της χώρας με ποσοστό μόλις 0,9%, ένα από τα χαμηλότερα της Ευρώπης των 27. Συγκεκριμένα, βρίσκεται στη δεύτερη χαμηλότερη θέση από πλευράς χρέους. Από τα 325 δισ. του δημόσιου χρέους η τοπική αυτοδιοίκηση συμμετέχει με 2,5 δισ., εκ των οποίων 1,7 δισ. από δάνεια και 835 εκατ. ληξιπρόθεσμα, όταν τα τελευταία χρόνια έχει μειωθεί η κρατική χρηματοδότηση στο 60% των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων, και για το 2013 θα δοθούν 1,7 δισ. λιγότερα κονδύλια από πέρσι.

Η οικονομική ασφυξία που υφίσταται η τοπική αυτοδιοίκηση συνδυάζεται με μια πρωτοφανή επίθεση σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας της. Η εφαρμογή του Παρατηρητηρίου για τον Έλεγχο των Δαπανών, που ουσιαστικά καταργεί το αυτοδιοίκητο, και τα μέτρα για διαθεσιμότητες - απολύσεις των εργαζόμενων στους ΟΤΑ, οδηγούν στη διάλυση και την περιθωριοποίηση του θεσμού.

Η παραπάνω πολιτική, που πλήττει ευθέως όλες τις λειτουργίες του αποκεντρωμένου κοινωνικού κράτους, μεταφέροντας τα βάρη της καπιταλιστικής κρίσης στις λαϊκές τάξεις και την εργασία, αποτελεί ταυτόχρονα σχέδιο ανάκαμψης του κεφαλαίου μέσω των ιδιωτικοποιήσεων πρώην αυτοδιοικητικών υπηρεσιών.

Μ' άλλα λόγια, επιβάλλεται η στρατηγική της Διάσκεψης Υπουργών Κοινωνικής Πολιτικής

του ΟΟΣΑ, με την οποία «το κράτος ρυθμίζει το κοινωνικό περιβάλλον, αντί του κράτους που χορηγεί κοινωνικές παροχές». Ταυτόχρονα, μέσα από «σύγχρονα» συγκαλυμμένα ιδιωτικά εργαλεία, όπως είναι οι ΜΚΟ αλλά και διαστρεβλωμένες μορφές κοινωνικής οικονομίας (συνεταιρισμοί, εταιρείες λαϊκής βάσης κ.λπ.) επιχειρείται –στη βάση των Συνθηκών της Ε.Ε. και των αντιλήψεων που απορρέουν από τη νεοφιλελεύθερη οικονομική λογική– να εφαρμοστεί η ανταποδοτικότητα στις παρεχόμενες υπηρεσίες και η διάλυση των εργασιακών σχέσεων. Αντίθετα, μια πραγματική κοινωνική οικονομία δεν έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα, αλλά στηρίζεται στην κοινωνική χρησιμότητα του παραγόμενου έργου και στις αρχές της αλληλοβοήθειας, της αλληλεγγύης.

Στην κυβερνητική και ευρωπαϊκή στρατηγική που περιγράψαμε εντάσσεται η διείσδυση γερμανικών κεφαλαίων σε βασικούς δημόσιους τομείς και αρμοδιότητες του κράτους «από τα κάτω», με ιδιωτικοποίηση δημόσιων αγαθών και απορρόφηση των ευρωπαϊκών κονδυλίων των αναπτυξιακών προγραμμάτων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Το Πρωτόκολλο Συνεργασίας Ελλάδας - Γερμανίας για την τοπική αυτοδιοίκηση προωθεί αυτή την κατεύθυνση. Η Ελληνογερμανική Συνέλευση και η παρουσία του Φούχτελ επί ένα χρόνο στη χώρα μας το αποδεικνύουν. Ηδη επιχειρείται, μέσω συμφώνων συνεργασίας για τη μεταφορά τεχνολογίας και παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης, να προωθηθούν επιχειρηματικά

σχέδια στην ενέργεια, στη διαχείριση των απορριμμάτων, στον τουρισμό, στον κοινωνικό και υγειονομικό τομέα κ.λπ.

Οι ιδιωτικοποιήσεις, λοιπόν, ως ενιαία στρατηγική της τρόικας εσωτερικού και της τρόικας εξωτερικού, επελαύνουν πάνω στα ερείπια των εργασιακών δικαιωμάτων, του κοινωνικού κράτους και πάνω στην εκποίηση της δημόσιας περιουσίας και των δημόσιων αγαθών.

Ιδιωτικοποιήσεις και κοινωνικές αντιστάσεις

Γιατί, όμως, οι ιδιωτικοποιήσεις των κοινών και δημόσιων αγαθών δεν κινητοποιούν μαζικά τους πολίτες; Πως μπορεί να οικοδομηθεί μια ευρεία συμμαχία αιρετών, εργαζομένων στους δήμους και δημοτών για την απόκρουση της επίθεσης;

Πρώτα απ' όλα χρειάζεται να διαλύσουμε το μύθο ότι οι ιδιωτικοποιήσεις δημόσιας περιουσίας καλύπτουν την τρύπα του χρέους και μας προφυλάσσουν από ακόμα μεγαλύτερη λιτότητα. Οι ιδιωτικοποιήσεις της δημόσιας περιουσίας αποτελούν, από πλευράς τιμήματος, χαριστικές παροχές στο ιδιωτικό κεφάλαιο, δημιουργώντας τεράστιες οικονομικές ζημιές αλλά και απώλεια των βασικών εργαλείων χάραξης εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής για την έξοδο από την κρίση.

Η δραματική συρρίκνωση των κοινωνικών υπηρεσιών των δήμων, με σκοπό την ανάληψή τους από τον ιδιωτικό τομέα, γίνεται εύκολα κατανοητή από τους δημότες-χρήστες των υπηρεσιών αυτών

λόγω των άμεσων επιπτώσεων στην καθημερινή τους ζωή. Εδώ μπορούν να οικοδομηθούν τα μεγάλα μέτωπα αντίστασης, που ήδη διαμορφώνονται και εμφανίζονται στις αποφάσεις δημοτικών συμβουλίων, των ΠΕΔ, ακόμα και της ΚΕΔΕ. Παραδείγματα αποτελούν η ανυπακοή υπογραφής των διαπιστωτικών πράξεων από τις δημοτικές αρχές και η ευρεία κινητοποίηση των τοπικών κοινωνιών σε θέματα μεταφοράς μαθητών, λειτουργίας των σχολείων και των βρεφονηπιακών σταθμών. Η ιδιωτικοποίηση, όμως, δημόσιων αγαθών όπως το νερό, η ενέργεια ή ενός τοπικού πόρου όπως τα λιμάνια, ή ενός δημόσιου χώρου όπως η παραλιακή ζώνη της Αττικής, δεν εμφανίζεται με την προηγούμενη εγγύτητα επιπτώσεων στην καθημερινή ζωή. Υπάρχει όμως ένα ελπιδοφόρο υπόδειγμα κινητοποίησης και αυτό αφορά το λιμάνι της Σούδας.

Σύμφωνα με τη συνταγματική επιταγή τα κοινόχρηστα πράγματα, όπως τα ελεύθερα και αενάως ρέοντα ύδατα ή οι οδοί και οι πλατείες, ο αιγιαλός, οι λιμένες, οι όρμοι, οι όχθες των ποταμών και οι μεγάλες λίμνες με τις όχθες τους, αποτελούν πράγματα εκτός συναλλαγής, στην άμεση διάθεση του κοινού, και συγκροτούν το εθνικό κεφάλαιο της χώρας επί του οποίου ασκείται η κυρίαρχη εξουσία του κράτους. Με βάση τα παραπάνω και μέσω του Τμήματος Αυτοδιοίκησης του ΣΥΡΙΖΑ στηρίξαμε προσφυγές στο ΣτΕ κατά της εκποίησης 23 λιμανιών της χώρας. Το θέμα, όμως, δεν σταμάτησε στο νομικό μέρος.

Στη Σούδα, όπου το μεγάλο λιμάνι της συνδέεται άμεσα με πλήθος μικρών λιμένων της περιφέρειας, τους οποίους και

αιμοδοτεί, πραγματοποιήθηκε μαζική κινητοποίηση και δημιουργήθηκε δίκτυο αγώνα φορέων και πολιτών, στους οποίους περιλαμβάνονται αγρότες, παραγωγοί, επαγγελματιοβιοτέχνες, έμποροι, μικροί ξενοδόχοι, το Σωματείο Λιμενικού Ταμείου, η Πρωτοβουλία Κατοίκων Σούδας, ο τέως δήμαρχος και πολλοί ενεργοί πολίτες. Ολοι αυτοί μέσα από μια διαδικασία κατανόησης της υπαρφαγής ενός πόρου ζωτικού για την ανάπτυξη του τόπου τους και του κόστους, σε όλες τις κατηγορίες εργαζομένων και τις παραγωγικές δραστηριότητες, της επιχειρούμενης ιδιωτικοποίησης του λιμένα της Σούδας, πήραν αγωνιστικά την υπόθεση στα χέρια τους, σε αντιπαράθεση με τη δημοτική πλειοψηφία, η οποία προχώρησε σε σχετικές συζητήσεις χωρίς αντίκρισμα.

Τελειώνω με τις κοινές κινητοποιήσεις αιρετών, εργαζομένων και φορέων δημοτών για την προστασία του κοινωνικού κράτους στους δήμους, κινητοποιήσεις που έχουν πάρει τεράστιες διαστάσεις, εμπλέκοντας συντηρητικές δημοτικές αρχές οι οποίες αντιστέκονται στην αποψίλωση της αυτοδιοίκησης από κάθε κοινωνική λειτουργία και στη μετατροπή της σε παράρτημα του κρατικού διοικητικού μηχανισμού. Αυτοί οι αγώνες βρίσκονται μπροστά μας και πρέπει να πάρουμε, ως δημοτικές παρατάξεις της ριζοσπαστικής αριστεράς, δυναμικά και μαζικά μέρος.

Ελένη Πορτάλιου

Ο Πουλαντζάς σήμερα

Επιμέλεια: Χάρης Γολέμης, Ηρακλής Οικονόμου.

Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς, εκδόσεις Νήσος, Αθήνα 2012, σελ. 404.

Η έκδοση του βιβλίου «Ο Πουλαντζάς σήμερα» εκτός οφειλή στους συμμετέχοντες στο ομότιτλο διεθνές συνέδριο που διοργάνωσε το ΙΝΠ, αποτελεί και μέρος της προσπάθειας του Ινστιτούτου για διατήρηση της μνήμης και προβολής του έργου του μεγάλου στοχαστή. Μολονότι η χρονική απόσταση από το έργο του Πουλαντζά μεγαλώνει, ο καπιταλισμός της εποχής μας, με την κρίση στην οποία έχει περιέλθει και τον βίαιο και ταξικό τρόπο με τον οποίο επιχειρείται η επίλυσή αυτής, φέρνουν στο προσκήνιο τις επεξεργασίες του, όπως και τη δυνατότητα χρησιμοποίησής τους.

Οι ομιλητές, έλληνες και ξένοι διανοούμενοι, πανεπιστημιακοί διάφορων επιστημονικών πεδίων, καθώς και νέοι έλληνες επιστήμονες, ασχολήθηκαν με σειρά θεωρητικών και πολιτικών ζητημάτων που απασχόλησαν το έργο του Πουλαντζά και τα οποία αποκτούν ιδιαίτερη κρισιμότητα στην τρέχουσα συγκυρία. Ο τόμος αποτελείται από πέντε ενότητες, με τη φύση και τη λειτουργία της κυρίαρχης ιδεολογίας, την επιδίωξη της ηγεμονίας μέσα από την εμπλοκή στο πεδίο του κράτους, την καθοριστική σημασία του πολιτικού στοιχείου στην αναπαραγωγή του κοινωνικού σχηματισμού, τη σχέση δικαίου, κράτους και οικονομίας, καθώς και τη σχετική αυτονομία της πολιτικής σφαίρας να απασχολούν τους συγγραφείς στην πρώτη ενότητα του τόμου. Το ζήτημα των κοινωνικών τάξεων αποτελεί το θέμα της δεύτερης ενότητας, με τις πολιτικές και ιδεολογικές σχέσεις που εμπεριέχουν αυτές, τη συζήτηση για τη συρρίκνωση της εργατικής τάξης και των παραδοσιακών μικροαστικών στρωμάτων με την ταυτόχρονη ανάδυση της νέας μικροαστικής τάξης, καθώς και το ζήτημα της αυτονομίας του συνδικαλιστικού κινήματος.

Ακολουθώντας, οι συγγραφείς ασχολούνται με το ζήτημα του κράτους και συγκεκριμένα με την πρόσληψή του ως υλική συμπύκνωση του συσχετισμού δυνάμεων με την ταυτόχρονη απόρριψη της εργαλειακής αντίληψης, τη σχέση του κράτους με το κομματικό σύστημα σύμφωνα με τη σύγχρονη θεωρία του κόμματος καρτέλ,

την οργάνωση του χώρου από το κράτος και τέλος τη σχετική αυτονομία ταξικών μερίδων και ομάδων εντός του κράτους μέσα από τη μελέτη της πολιτικής αυτονομίας του στρατού κατά τη μετεμφυλιακή περίοδο. Στην τέταρτη ενότητα, τίθεται προς διερεύνηση η καπιταλιστική διεθνοποίηση με την οικοδόμηση του υπερεθνικού κράτους, αναπτύσσεται η συζήτηση περί ιμπεριαλισμού με τον κομβικό χαρακτήρα της έννοιας της ιμπεριαλιστικής αλυσίδας στην εξήγηση της πορείας της παγκοσμιοποίησης, καθώς και ο χαρακτήρας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Στην πέμπτη ενότητα εξετάζεται η στρατηγική του δημοκρατικού δρόμου για το σοσιαλισμό, ο ρόλος των κοινωνικών κινήσεων σε αυτή, τα όρια της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, όπως και το ζήτημα των κοινωνικών και πολιτικών συμμαχιών. Τέλος, ο τόμος κλείνει με μία αποτίμηση του συνολικού έργου του Πουλαντζά και της σπουδαίας θέσης που επέχει σε αυτό η συγκυρία, ενώ ο ίδιος προσεγγίζεται ως «οργανικός διανοούμενος» αλλά και «παιδί της εποχής του», όπως τον είχε χαρακτηρίσει λίγες μέρες μετά την αυτοκτονία του ο Αγγελος Ελεφάντης.

Διατίθεται από το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς, τις εκδόσεις Νήσος, καθώς και από τα ενημερωμένα βιβλιοπωλεία.

Δείτε [εδώ](#) τα περιεχόμενα και τους συγγραφείς του τόμου.

Σ. Κ.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

«Η απειλή των ιδιωτικοποιήσεων. Στρατηγικές για την υπεράσπιση των δημόσιων αγαθών»

Αθήνα, Τετάρτη 30 Ιανουαρίου 2013

Η Ελλάδα έχει μπει το τελευταίο διάστημα σε τροχιά γρήγορων ιδιωτικοποιήσεων. Δεκάδες συλλογικότητες κινητοποιούνται για να υπερασπιστούν τα δημόσια αγαθά (π.χ. Σκουριές Χαλκιδικής, ΕΥΑΘ, συγκοινωνίες, ηλεκτρική ενέργεια, ελεύθεροι χώροι κ.λπ.) από την ενορχηστρωμένη επίθεση που δέχονται. Γίνεται έτσι όλο και περισσότερο αναγκαίο (αλλά και εφικτό) να διευρυνθεί ο μεταξύ τους συντονισμός και να χαρακτηί μια στρατηγική συγκρότησης ευρύτερων κοινωνικών μετώπων.

Το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς ανοίγει τη συζήτηση για το πώς μπορεί να οικοδομηθεί μια αποτελεσματική αντίσταση στις ιδιωτικοποιήσεις, για τα εργαλεία των κινημάτων σε αυτή τους την προσπάθεια, αλλά και για τις οργανωτικές και πολιτικές δυσκολίες που καλούνται να υπερβούν. Παράλληλα, θα παρουσιαστούν παραδείγματα αντίστοιχων αγώνων από διάφορα μέρη του κόσμου, όπου αναπτύχθηκαν ισχυρές συμμαχίες ανάμεσα στα συνδικάτα των εργαζομένων στις δημόσιες επιχειρήσεις, στα κοινωνικά κινήματα και στις τοπικές κοινωνίες.

Ομιλήτριες θα είναι η *Χίλαρι Γουεϊνράιτ* και η *Νάντια Βαλαβάνη*. Την εκδήλωση θα συντονίσει ο διευθυντής του ΙΝΠ, Χάρης Γολέμης.

Η Νάντια Βαλαβάνη είναι βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ, οικονομολόγος με έντονη πολιτική και κοινωνική δράση από τα μαθητικά της χρόνια. Στο πλαίσιο της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις στο μέτωπο των ιδιωτικοποιήσεων αλλά και τους αγώνες που αναπτύσσονται για την υπεράσπιση των δημόσιων αγαθών.

Η Χίλαρι Γουεϊνράιτ είναι κοινωνική επιστήμονας, αρχισυντάκτρια του βρετανικού ριζοσπαστικού περιοδικού «Red Pepper» και επιστημονική συνεργάτρια του Transnational Institute. Στα επιστημονικά και πολιτικά κείμενά της μελετά επιτυχημένα παραδείγματα κοινωνικών κινήματων αλλά και τις προϋποθέσεις για να οδηγηθούμε σε μια «κοινωνικά αποδοτική» δημοκρατία.

Μπορείτε να δείτε μερικά πρόσφατα κείμενα των δύο ομιλητριών στην [ιστοσελίδα](#) του ΙΝΠ.

Η συζήτηση θα πραγματοποιηθεί την Τετάρτη 30 Ιανουαρίου 2013, στις 7 μ.μ., στο Art Garage, Σολωμού 13, Εξάρχεια, 3ος όροφος. (Θα υπάρχει ταυτόχρονη μετάφραση).

Π.Π.

Τρίτη εκδήλωση με θέμα «Οικολογία και κρίση» στη Θεσσαλονίκη

Εκδήλωση του Ομίλου Φίλων Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς Θεσσαλονίκης. Θεσσαλονίκη, Τετάρτη 13 Φεβρουαρίου 2013

Στο πλαίσιο της σειράς εκδηλώσεων του Ομίλου Φίλων Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς Θεσσαλονίκης, με τίτλο «Οικολογία και κρίση – Για τη σχέση της κοινωνίας με τη φύση», θα πραγματοποιηθεί την Τετάρτη 13 Φεβρουαρίου η τρίτη και τελευταία συζήτηση.

Εισηγητές θα είναι ο *Γιώργος Στάμου*, καθηγητής οικολογίας στο ΑΠΘ («Για τη σχέση της κοινωνίας με τη φύση») και ο *Σπύρος Ψαρούδας*, διευθυντής της περιβαλλοντικής οργάνωσης Καλλιιστώ («Παραγωγική διαδικασία και προστατευόμενες περιοχές»).

Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί στις 7 μ.μ., στην αίθουσα συνεδριάσεων του 10ου ορόφου στο Κτίριο Βιολογίας του ΑΠΘ.

Σ.Π.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Από το Δεκέμβριο του 2011 το Ενημερωτικό Δελτίο του *Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς* φιλοξενεί την ενότητα *Ειδήσεις από την Ευρωπαϊκή Αριστερά*. Στην ενότητα αυτή περιλαμβάνονται νέα και ανακοινώσεις που αφορούν τη δραστηριότητα του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς (ΚΕΑ) και των κομμάτων-μελών της. Τα νέα (κατα)γράφει ο Γιάννης Μπουρνούς, μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΚΕΑ.

Βερολίνο: Αποτελέσματα της Συνόδου της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΚΕΑ

Στις 11-12 Ιανουαρίου διεξήχθη στο Βερολίνο η –πρώτη για το 2013– σύνοδος της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΚΕΑ. Έχει καθιερωθεί, άλλωστε, η πρώτη σύνοδος του οργάνου κάθε χρόνο να διοργανώνεται στη γερμανική πρωτεύουσα, μια και συμπίπτει με τις εκδηλώσεις μνήμης για τη δολοφονία της Ρόζας Λούξεμπουργκ και του Καρλ Λίμπκνεχτ, στις οποίες το ΚΕΑ παίρνει μέρος με μεγάλη, πανευρωπαϊκή αντιπροσωπεία.

Στο πλαίσιο της συνόδου παρουσιάστηκε το προσχέδιο πολιτικής απόφασης για το επερχόμενο τακτικό συνέδριο του ΚΕΑ, που θα διεξαχθεί στη Μαδρίτη στις 13-15 Δεκεμβρίου 2013, ενώ συζητήθηκε εκτενώς η παρουσία των δυνάμεων του ΚΕΑ στις προσεχείς διεθνείς συναντήσεις των κοινωνικών κινημάτων (τη σύνοδο του Παγκόσμιου Κοινωνικού Φόρουμ στην Τυνησία το Μάρτιο, αλλά και την Ευρωπαϊκή Εναλλακτική Σύνοδο / AlterSummit, που σύμφωνα με τον ως τώρα σχεδιασμό θα διεξαχθεί στην Αθήνα τον Ιούνιο).

Σημαντικό μέρος της συζήτησης αποτέλεσαν, όπως σχεδόν σε κάθε σύνοδο, οι εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο. Υιοθετήθηκε μάλιστα και μια σειρά από ψηφίσματα για την αναγνώριση της Παλαιστίνης από τον ΟΗΕ, τις συνεχιζόμενες κινητοποιήσεις στην Αίγυπτο, τα σχέδια για την εγκατάσταση ΝΑΤΟϊκών πυραύλων στα σύνορα Τουρκίας-Συρίας, τις πολιτικές εξελίξεις στη Λατινική Αμερική (με ιδιαίτερη έμφαση στη Βενεζουέλα και τον επικοινωνιακό πόλεμο εναντίον του προέδρου Τσάβες λόγω της ασθένειάς του). Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά τη συζήτηση για τη Λατινική Αμερική έγινε και ειδική παρουσίαση από τον αντιπρόεδρο του ΚΕΑ Αλέξη Τσίπρα των αποτελεσμάτων της αποστολής του ΣΥΡΙΖΑ ΕΚΜ στη Βραζιλία και την Αργεντινή. Τέλος, εγκρίθηκε ομόφωνα ψήφισμα κατά του φασισμού, που αναγνώστηκε την Κυριακή 13/1 κατά τη διάρκεια μεγάλης δημόσιας εκδήλωσης για την κρίση που διοργάνωσε η γερμανική Αριστερά (Die Linke).

Κατά τη διάρκεια της συνόδου εγκρίθηκε η ένταξη στο ΚΕΑ, με καθεστώς παρατηρητή, της οργάνωσης Δημοκρατική Αριστερά (Democratic Left) Σκωτίας, ενώ ως ειδικοί προσκεκλημένοι απευθύνθηκαν στο σώμα ο πρόεδρος του Αριστερού Κόμματος Σουηδίας Γιόνας Σγιόστεντ και το μέλος

του Ευρωπαϊκού Συντονιστικού του Κομμουνιστικού Κόμματος Κολομβίας Χάιρο Γκονζάλεζ.

Η επόμενη σύνοδος της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΚΕΑ θα διεξαχθεί στα μέσα Απριλίου στη Σόφια, υπό την αιγίδα του κόμματος Βουλγαρική Αριστερά, ενώ, λίγες εβδομάδες πριν, την τελευταία εβδομάδα του Μαρτίου, θα διοργανωθεί συνάντηση του προεδρείου του ΚΕΑ στην Αθήνα.

Περισσότερα:

- Τα [ψηφίσματα](#) που εγκρίθηκαν στη σύνοδο της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΚΕΑ (αγγλικά).

- [Φωτογραφίες](#) από τη σύνοδο.

- [Φωτογραφίες](#) από την παρουσία του ΚΕΑ στις εκδηλώσεις μνήμης για τη Ρόζα Λούξεμπουργκ και τον Καρλ Λίμπκνεχτ, στο «Νεκροταφείο των Σοσιαλιστών», στο Λίχτενμπεργκ του Βερολίνου.

Ισπανία: Η Ενωμένη Αριστερά στα χνάρια του ΣΥΡΙΖΑ ΕΚΜ

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε στις 14-16 Δεκεμβρίου στη Μαδρίτη το 10ο Συνέδριο («Ομοσπονδιακή Συνέλευση») της Ενωμένης Αριστεράς (IU) – κατά κοινή ομολογία ένα από τα πιο επιτυχημένα συνέδρια αριστερού κόμματος στην Ευρώπη. Το συνέδριο ασχολήθηκε με την ενίσχυση της εναλλακτικής πρότασης αριστερής διακυβέρνησης που καταθέτει η IU, αναλύθηκαν τα θετικά εκλογικά αποτελέσματα στις περιφέρειες της Ισπανίας και επιλύθηκαν εσωκομματικά ζητήματα, που βασάνιζαν την IU. Επίσης έγινε μεγάλη κουβέντα για την ανάγκη «Συριζοποίησης» του ισπανικού πολιτικού σκηνικού. Τα πρώτα θετικά αποτελέσματα φαίνονται από την εκτόξευση των δημοσκοπικών ποσοστών της Ενωμένης Αριστεράς

Στην τελευταία δημοσκόπηση της εταιρίας Metroscopia, που δημοσιεύτηκε στις 11 Ιανουαρίου 2013, η Ενωμένη Αριστερά «σπάει τα κοντέρ», υπερδιπλασιάζοντας το ποσοστό της, εκμεταλλευόμενη άριστα την κρίση του ισπανικού δικομματισμού (σε παρένθεση η μεταβολή σε σχέση με το αποτέλεσμα των εθνικών εκλογών της 20/11/2011):

Λαϊκό Κόμμα (PP)
29,8% (-14,8)
Σοσιαλιστικό Κόμμα (PSOE)
23,3% (-5,5)
Ενωμένη Αριστερά (IU)
15,6% (+8,7)
Ενωση-Πρόοδος-Δημοκρατία (UPyD) , 10% (+5,4)

Τον ΣΥΡΙΖΑ ΕΚΜ εκπροσώπησε στο

συνέδριο της Ενωμένης Αριστεράς το μέλος του Τμήματος Ευρωπαϊκής Πολιτικής και Συντονιστής του ΣΥΡΙΖΑ ΕΚΜ Κερατέας, Σταύρος Καραγκούνης.

Περισσότερα:

- Δείτε το [χαιρετισμό](#) του εκπροσώπου του ΣΥΡΙΖΑ ΕΚΜ στο Συνέδριο της Ενωμένης Αριστεράς

Ιταλικές εκλογές: Η ριζοσπαστική Αριστερά επιστρέφει με όπλο της την ενότητα

Μετά από μια μακρά περίοδο πολιτικής περιθωριοποίησης, η ριζοσπαστική Αριστερά της Ιταλίας ξαναπαίρνει ελπιδοφόρα στο πολιτικό παιχνίδι. Μετά από πολύμηνες αμφιταλαντεύσεις και εσωτερικές διενέξεις, η Ομοσπονδία της Αριστεράς, που συναποτελείται από το Κόμμα της Κομμουνιστικής Επανάστασης (PRC) και το Κόμμα Ιταλών Κομμουνιστών (PdCI), αποφάσισε να συγκροτήσει (στα τέλη Δεκεμβρίου) τον συνασπισμό Κοινωνική Επανάσταση (Rivoluzione Civile), με επικεφαλής των πρώην δικαστή και πολέμιο της Μαφίας Αντόνιο Ινγκρόια. Στο συνασπισμό αυτόν, εκτός από τα δύο κομμουνιστικά κόμματα συμμετέχουν ακόμη το κόμμα Ιταλία των Αξιών, του πρώην δικαστή Αντόνιο Ντι Πιέτρο, η Ομοσπονδία των Πρασίνων και το Πορτοκαλί Κίνημα, του Δημάρχου της Νάπολης Λουίτζι Ντε Μαγκίστρις.

Παρακάτω παραθέτουμε ένα κατατοπιστικό άρθρο του *Νίκου Καραντιλίων*, που δημοσιεύτηκε στις 21/01/2013 στην ιστοσελίδα [Ecoleft](#):

Η ριζοσπαστική αριστερά στην Ιταλία συνεχίζει να ανασαίνει

Σύμφωνα με τις τελευταίες δημοσκοπήσεις, το συμμαχικό σχήμα στο οποίο συμμετέχει η Κομμουνιστική Επανάσταση (PRC) είναι πάνω από το απαιτούμενο 4%, και μέχρι στιγμής με αυτά τα ποσοστά εξασφαλίζει την είσοδο στην Βουλή μετά από μια διάσπαση η οποία την έβαλε για πολύ καιρό σε περίοδο εσωστρέφειας. Εσχάτως, έχει και εισροές ψήφων από τη SEL («Αριστερά - Οικολογία - Ελευθερία») του Νίκι Βέντολα.

Το σχήμα Rivoluzione Civile (Κοινωνική Επανάσταση) με επικεφαλής τον Αντόνιο Ινγκρόια, είναι στο 4,4-4,8%, από εκεί που τα ποσοστά στην αρχή της προεκλογικής εκστρατείας κυμαίνονταν στο 1,3-1,5%.

Εκπληξη ήταν η συμμετοχή τελικά των Ιταλών Κομμουνιστών (PdCI), οι οποίοι όμως ήταν (και είναι ακόμα σε κάποιο βαθμό) υπέρ της συνεργασίας με τη συμμαχία της κεντροαριστεράς. Αυτή δεν ευοδώθηκε, διότι το Δημοκρατικό Κόμμα (PD) τους έδειξε τελικά την πόρτα της εξόδου. Για να είμαστε πιο ακριβείς, άφησε να εννοηθεί ότι δεν μπορούσαν να γίνουν δεκτοί στις τάξεις της κεντροαριστερής συμμαχίας.

Οι εκλογές στην Ιταλία όμως δεν εκλέγουν μόνο Κοινοβούλιο, αλλά και Γερουσία. Προκειμένου μια κυβέρνηση να μπορεί να πατάει γερά στα πόδια της χρειάζεται και ισχυρή πλειοψηφία στη Γερουσία, η συμμετοχή στην οποία απαιτεί 8% κατ' ελάχιστον στην κάθε διοικητική περιφέρεια! Εδώ όμως ανακύπτει ένα ζήτημα για το PD!

Η Rivoluzione Civile έχει το απαιτούμενο ποσοστό στις περιφέρειες της Καμπανίας και της Σικελίας, και κατ' επέκταση εκλέγει από έναν γερουσιαστή. Οι περιφέρειες της Καμπανίας και της Σικελίας όμως, ανήκουν στις πολυπληθείς περιφέρειες μαζί με τη Λομβαρδία και το Βένετο στο Βορρά. Αν δεν πετύχει μια συντριπτική νίκη η κεντροαριστερή συμμαχία σε αυτές τις τέσσερις περιφέρειες, είναι πολύ πιθανό να μην έχει την ισχυρή πλειοψηφία που χρειάζεται στην Γερουσία.

Το PD εσχάτως, λοιπόν, ξέθαψε την επιχειρηματολογία της χαμένης ψήφου, ζητώντας να μην υπάρχει παρουσία της Rivoluzione Civile στα ψηφοδέλτια για τη Γερουσία στις τέσσερις μεγαλύτερες περιφέρειες, διότι αυτό μπορεί να ξαναφέρει τον Μπερλουσκόνι! Χαρακτηριστικά, ο Μπερσάνι δήλωσε ότι «Οι λίστες της Rivoluzione Civile για τη Γερουσία στις μεγάλες περιφέρειες είναι ένα δώρο στον Μπερλουσκόνι», για να λάβει την απάντηση από τον Εθνικό Γραμματέα της Κομμουνιστικής Επανίδρυσης Πάολο Φερέρο: «Το PD θέλει να κυβερνήσει με τον Μόντι, έχοντας τις ψήφους μας για προίκα. Αυτό δεν πρόκειται να γίνει σε καμία περίπτωση. Αν θέλει, μπορεί να σπάσει την συμμαχία με τον Μόντι και το ξανα συζητάμε. Γιατί ζητάει αριστερές ψήφους για να σχηματίσει μια δεξιά κυβέρνηση;».

Βέβαια, το PdCI και ο Κλαούντιο Γκράσι (στέλεχος της Κομμουνιστικής Επανίδρυσης και ηγέτης των Essere Comunisti – κάτι σαν την παλιά φιλοσοβιετική τάση του Αρμάντο Κοσουτά στο PCI για τους παλιότερους), έχουν μιλήσει για

μια μετεκλογική συνεργασία υπό προγραμματικούς όρους με το PD. Ο Αντόνιο Ινγκρόια στις τελευταίες τοποθετήσεις του, φαίνεται να κλείνει αυτό το ζήτημα, μην αφήνοντας περιθώρια συνεργασίας, εφόσον οι λίστες της Rivoluzione Civile θα υπάρχουν σε όλες τις περιφέρειες της χώρας.

Ο Πάολο Φερέρο, δε, σε ένα ανοιχτό γράμμα προς τα μέλη της Κομμουνιστικής Επανίδρυσης τονίζει: «Η Rivoluzione Civile, δεν είναι ΣΥΡΙΖΑ ή Μέτωπο της Αριστεράς. Είναι εκείνος ο πολιτικός χώρος ο οποίος βρίσκεται στα αριστερά του PD, όντας μάλιστα ό,τι πιο αριστερό υπάρχει αυτή τη στιγμή. Το πολιτικό βήμα που ονομάζεται Rivoluzione Civile είναι όχι μόνο χρήσιμο, αλλά και αναγκαίο. Είναι ένα βήμα για τη συγκρότηση μιας εναλλακτικής ενωτικής αριστεράς».

Σε κάθε περίπτωση, ο προεκλογικός αγώνας των συντρόφων μας στην Ιταλία, μπορεί να δημιουργήσει ευχάριστες εκπλήξεις, ή και δυσάρεστες σε περίπτωση που υπερισχύσει μετεκλογικά η στρατηγική συνεργασίας με το PD! Είναι ένα ζήτημα ανοιχτό!

Νίκος Καραντιλιόν

Γερμανία: Εθνικές δημοσκοπήσεις και εκλογές στην Κάτω Σαξονία

Οι εκλογές στο κρατίδιο της Κάτω Σαξονίας (πρώτο κρατίδιο σε ποσοστό ανεργίας στη Γερμανία), στις 20/01/2013, έφεραν την ήττα των Χριστιανοδημοκρατών,

αλλά και ένα εξαιρετικά δυσμενές αποτέλεσμα για το κόμμα της Αριστεράς (Die Linke). Ακολουθεί απόσπασμα από σχετικό σημείωμα τεκμηρίωσης που επιμελήθηκε η *Χάρις Τριανταφυλλίδου*.

Η εβδομαδιαία δημοσκόπηση που διεξήχθη στις 18/01/2013 για λογαριασμό της δημόσιας τηλεόρασης (ARD Deutschland-trend) κατέγραψε περαιτέρω άνοδο της Χριστιανοδημοκρατικής Ένωσης (CDU/ CSU) κατά μια ποσοστιαία μονάδα. Έτσι, το κόμμα της Καγκελαρίου Merkel φτάνει τα υψηλότερα δημοσκοπικά ποσοστά από το Νοέμβριο του 2006, ενώ το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα καταγράφει τα χαμηλότερα ποσοστά από τον Ιούνιο 2011. Συγκεκριμένα, τα ποσοστά των κομμάτων είναι τα εξής:

Χριστιανοδημοκρατική Ένωση (CDU/ CSU)	42 % (+1)
Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Γερμανίας (SPD)	26% (-2)
Πράσινοι (Die Grünen)	13%
Η Αριστερά (Die Linke)	7%
Ελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα - Φιλελεύθεροι (FDP)	4%
Κόμμα των Πειρατών (Die Piraten)	4%

Οι δημοσκόποι καταγράφουν επίσης πως –άσχετα από την προτίμηση ψήφου– το 42% των ερωτηθέντων είναι της άποψης πως ο Φίλλιπ Ρέσλερ, πρόεδρος του FDP, θα πρέπει να παραιτηθεί από τη θέση του, όποιο και να είναι το αποτέλεσμα των εκλογών στο κρατίδιο της Κάτω Σαξονίας, καταφέρει να φτάσει το 5% που είναι προαπαιτούμενο για

την αντιπροσώπευσή του στο τοπικό κοινοβούλιο. Το 25% πιστεύει, πως πρέπει να παραμείνει στη θέση του.

Δημοσκόπηση της εταιρίας FORSA για το περιοδικό STERN και το ιδιωτικό τηλεοπτικό κανάλι RTL κατέγραψε ακόμα χαμηλότερο ποσοστό του SPD:

Χριστιανοδημοκρατική Ένωση (CDU/ CSU)	43 %
Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Γερμανίας (SPD)	23%
Πράσινοι (Die Grünen)	14%
Η Αριστερά (Die Linke)	8%
Κόμμα των Πειρατών (Die Piraten)	4%
Ελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα – Φιλελεύθεροι (FDP)	3%

Αξίζει να σημειωθεί πως το ποσοστό του 23% που πήρε το SPD στις βουλευτικές εκλογές του 2009 ήταν το χαμηλότερο στην ιστορία του κόμματος, ενώ είχε σημειώσει μια σχετική ανάκαμψη από τότε. Τον Οκτώβριο του 2012, λίγες μέρες αφότου είχε ανακοινωθεί η υποψηφιότητα του Πέερ Στάινμπρουκ για την Καγκελαρία, το SPD βρισκόταν στο 30%. Αν οι Γερμανοί πολίτες μπορούσαν να ψηφίσουν απευθείας τον/την Καγκελάριο τους, η Ανγκελα Μέρκελ, σύμφωνα με την δημοσκόπηση της FORSA, θα έπαιρνε 59% (+1) των ψήφων, ενώ ο Πέερ Στάινμπρουκ 18% (-2).

Ο συμπρόεδρος της Αριστεράς (Die Linke), Μπερντ Ρίτσιγκερ, πριν την εκλογική αναμέτρηση στην Κάτω Σαξονία, είχε δηλώσει πως

«αντικειμενικά ο Στάινμπρουκ είναι ο μεγαλύτερος κίνδυνος για μια αλλαγή πολιτικής στη Γερμανία. Με τον Στάινμπρουκ η δημιουργία μιας πλειοψηφίας στα αριστερά της Χριστιανοδημοκρατικής Ένωσης φαίνεται να χάνεται. Πιστεύω πως μετά τις εκλογές στην Κάτω Σαξονία θα ληφθούν γρήγορα αποφάσεις. Μια αλλαγή πλεύσης στην πολιτική απαιτεί το σωστό καπετάνιο».

Οι εκλογές στην Κάτω Σαξονία θεωρούνταν καθοριστικές για τις εξελίξεις τόσο στο FDP όσο και στο SPD, αφού από τα ποσοστά που θα κατέγραφαν τα δύο κόμματα θα κρινόταν αφενός αν ο Φίλιπ Ρέσλερ θα μπορέσει να μείνει πρόεδρος των Φιλελευθέρων και αν θα διεξαχθεί έκτακτο συνέδριο του κόμματος, αφετέρου αν ο Πέερ Στάινμπρουκ θα παραμείνει υποψήφιος Καγκελάριος του SPD ή αν θα αντικατασταθεί λίγες μόλις εβδομάδες μετά τον (επίσημο) ορισμό του ως υποψηφίου. Θυμίζουμε πως ο Στάινμπρουκ είναι από τους κεντρικούς υποστηρικτές της νεοφιλελεύθερης ατζέντα 2010 της κυβέρνησης Σρέντερ και έτσι η υποψηφιότητά του είχε προκαλέσει αναστάτωση στην αριστερή πτέρυγα του κόμματος. Επιπλέον, ο Στάινμπρουκ είχε προκαλέσει επανειλημμένα την κοινή γνώμη με δηλώσεις του και αποκαλύψεις σχετικά με εξωκοινοβουλευτικές δραστηριότητές του.

Αποτελέσματα των εκλογών στην Κάτω Σαξονία (20/01/2013)

Χριστιανοδημοκρατική Ένωση (CDU)	36% (-6)
----------------------------------	----------

Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Γερμανίας (SPD)	32,6% (+2,3)
Πράσινοι (Die Grünen)	13,7 % (+ 5,7)
Ελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα – Φιλελεύθεροι (FDP)	9,9% (+ 1,7)
Η Αριστερά (Die Linke)	3,1% (- 4)
Κόμμα των Πειρατών (Die Piraten)	2,1 %

Κατά τα φαινόμενα, θα αλλάξει ο κυβερνητικός συνασπισμός της Κάτω Σαξονίας, αφού Πράσινοι και Σοσιαλδημοκράτες έχουν μία θέση παραπάνω από τη CDU και το FDP στο τοπικό κοινοβούλιο και έτσι μπορούν να σχηματίσουν κυβέρνηση.

Συμπεράσματα

Η CDU/CSU, παρά τα εξαιρετικά υψηλά δημοσκοπικά ποσοστά των τελευταίων μηνών τελικά δεν έχει την άνεση που φαινόταν να έχει πριν τις εκλογές της Κυριακής, αφού η –ανεπίσημη– προσπάθεια του κόμματος να εξασφαλίσει τη συνέχιση του κυβερνητικού συνασπισμού μεταξύ CDU και FDP στην Κάτω Σαξονία, καλώντας τους ψηφοφόρους της να δώσουν ψήφο στο FDP, δεν είχε τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Σύμφωνα με πρώτες αναλύσεις των δημοσκόπων, το 80% όσων ψήφισαν FDP είναι ψηφοφόροι των Χριστιανοδημοκρατών. Συνολικά 101.000 υποστηρικτές της CDU έδωσαν την ψήφο τους στο κόμμα του Φίλιπ Ρέσλερ. Έτσι, ο πρόεδρος του κόμματος κερδίζει έδαφος και φαίνεται πλέον να βρίσκεται σε θέση να αποφασίσει ο ίδιος για τη συνέχιση της πολιτικής του διαδρομής.

Το Die Linke δεν θα αντιπροσωπευτεί στο νέο κοινοβούλιο της Κάτω Σαξονίας, αφού δεν κατάφερε να συγκεντρώσει το απαραίτητο ποσοστό του 5% των ψήφων, παρά τα δημοσκοπικά ποσοστά που καταγράφει σε εθνικό επίπεδο. Είναι η τρίτη εκλογική αναμέτρηση σε κρατίδιο της δυτικής Γερμανίας, στο οποίο το κόμμα της Αριστεράς χάνει την αντιπροσωπεία του στο τοπικό κοινοβούλιο. Παρότι το κόμμα έδωσε μεγάλο βάρος στην εκλογική αναμέτρηση στην Κάτω Σαξονία, όπως δείχνει και η υποψηφιότητα της Σάρα Βάγκενκνεχτ στο συγκεκριμένο κρατίδιο, δεν κατάφερε να πείσει. Από τους πολίτες που στην προηγούμενη εκλογική αναμέτρηση πριν από 4 χρόνια είχαν δώσει την ψήφο τους στο Die Linke, 8.000 ψήφισαν στις 20/01/2013 το κόμμα των Πειρατών, 13.000 το SPD και 16.000 τους Πράσινους. Αξιοσημείωτο είναι ωστόσο πως η συντριπτική πλειοψηφία των χαμένων ψήφων είναι αποτέλεσμα της αποχής από

την εκλογική διαδικασία: 36.000 πολίτες που ψήφισαν το κόμμα της Αριστεράς πριν από τέσσερα χρόνια δεν πήγαν να ψηφίσουν αυτή τη φορά.

Η κρίση του κόμματος της Αριστεράς συνεχίζεται. Παρά τη συζήτηση για το πρόσωπο του Στάινμπρουκ και την αλαζονεία και την απληστία που του καταλογίζονται, το Die Linke δεν κατάφερε να πείσει τους πολίτες πως είναι ο μόνος εγγυητής μιας κοινωνικά δίκαιης πολιτικής ατζέντας. Ετσι, μια μέρα μετά τις εκλογές τα γερμανικά ΜΜΕ μίλησαν για την «[Επιστροφή του υποψηφίου](#)», τη τη «[Δεύτερη ευκαιρία του Steinbrück](#)» ή πιο ήπια, για «Μια νίκη που δεν οφείλεται στον Στάινμπρουκ».

Χάρης Τριανταφυλλίδου

Για να μαθαίνετε τα νέα του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς εγγραφείτε στο μηνιαίο ενημερωτικό δελτίο στέλνοντας μήνυμα στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@poulantzas.gr